РЮРІК
НАЦІОНАЛЬНЕ РЕЙТИНГОВЕ АГЕНТСТВО

Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

Зміст

Резюме 4
Розділ 1. Загальний огляд організованого ринку цінних паперів 6
Розділ 2. Місце облігацій на фондовому ринку України 11
Розділ 3. Первинний ринок корпоративних облігацій в 2001 – 2010 роках 14
Розділ 4. Первинний ринок корпоративних облігацій у 2010 році 19
Розділ 5. Вторинний ринок корпоративних облігацій у 2010 році 22
Розділ 6. Ринок облігацій місцевих позик 25
Розділ 7. Ринок державних облігацій 28
Додатки

Резюме

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» проаналізував статистичну інформацію ринку облігацій України станом на 01.01.11. Проведений аналіз дозволив зробити нижченаведені висновки.

Якщо за підсумками 2009 року ринок облігацій України скоротився на 4,6% у порівнянні з результатами 2008 року, то у 2010 році спостерігалось збільшення обсягів виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі в 3,64 рази, що говорить про потенційну можливість подальшого розширення ринку у 2011 році.

Враховуючи той факт, що обсяги емісії облігацій все ще залишаються незначними для економіки ринкового типу, тим паче, в структурі випусків цінних паперів переважають закриті випуски, що мають обмежений обіг, ще зарано говорити про повноцінне відновлення ринку бондів в Україні.

Якщо за підсумками 2009 року ринок корпоративних облігацій скоротився більш ніж у 2 рази, то за підсумками 2010 року відбулось скорочення обсягів торгівлі корпоративними бондами лише на 6,37% (на 450,41 млн. грн.). На тлі загального макроекономічного відновлення докризових позицій країни для емітентів створюються сприятливі умови для виконання своїх фінансових зобов'язань. Хоча у 2010 році Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано нових облігаційних випусків на суму 9,4 млрд. грн., що на 696,24 млн. грн. менше, ніж у 2009 році, Аналітичний департамент НРА «Рюрік» прогнозує пожвавлення ринку корпоративних облігацій вже у першому півріччі 2011 року.

За підсумками 2010 року Аналітичний департамент НРА «Рюрік» констатує підвищення концентрації первинного ринку корпоративних облігацій. Так, на п'ять найбільших облігаційних випусків припадає 37,61% загального обсягу зареєстрованих випусків облігацій підприємств (у 2009 році – 32,62%, у 2008 році – 8,29%). При цьому, Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано всього 127 випусків протягом 2010 року (у 2009 році – 240, у 2008 році – 912). Найбільший випуск облігацій зареєстрував ПАТ «Комерційний банк «ПриватБанк» (загальний обсяг 1 млрд. грн. за двома випусками) у листопаді 2010 року. Середній обсяг випуску протягом року становив 74,1 млн. грн., отже зберігається тенденція щодо його щорічного збільшення.

Четвертий квартал 2010 року характеризувався значним підвищенням активності емітентів корпоративних бондів, відкриті (ринкові) облігаційні випуски яких були швидко поглинуті ринком, що пов'язано, в першу чергу, з підвищенням

кредитоспроможності емітентів, підтвердженої кредитними рейтингами, а також вищими, у порівнянні з банківськими депозитами, процентними ставками за борговими зобов'язаннями. Зокрема, серед визначених НРА «Рюрік» рейтингових оцінок боргових інструментів є кредитні рейтинги інвестиційної категорії запланованих облігаційних випусків комерційного банку «АКТАБАНК» (загальним обсягом 50 млн. грн. з рейтингом uaBBB+), фінансової компанії «Астракард» (загальним обсягом 8 млн. грн. з рейтингом uaBBB), факторингової компанії «Факторинг Фінанс» (загальним обсягом 35 млн. грн. з рейтингом uaBBB) тощо.

Обсяг торгів корпоративними облігаціями на організаторах торгівлі за підсумками 2010 року склав всього 5,05% сукупних операцій з цінними паперами (19,64% у 2009 році), при тому, що капіталізація фондового ринку України за світовими масштабами вважається дуже незначною. Корпоративні бонди були витіснені з ринку більш надійними державними облігаціями, які в першому півріччі 2010 року мали високу дохідність, що дозволило ОВДП зайняти 46,4% ринку облігацій.

Починаючи з кінця 2009 року ринок муніципальних облігацій перебуває в «замороженому» стані, адже протягом 2010 року не відбулось жодного випуску ОВМП. Вихід на міжнародний ринок капіталу з 2003 року здійснювала лише Київська міська рада, залучивши 600 млн. дол. США шляхом емісії облігацій зовнішніх позик. Тому обсяги торгів ОВМП протягом 2010 року є дуже незначними (частка ринку – 0,23% загального обсягу торгів на ФБ ПФТС).

За підсумками 2010 року Аналітичний департамент НРА «Рюрік» констатує значне розширення вторинного організованого ринку державних цінних паперів (обсяг укладених угод за 2010 рік становив 60,72 млрд. грн., тоді як за 2009 рік – 7,88 млрд. грн.). Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку насамперед пов'язане зі зростанням зацікавленості банків у державних облігаціях України та наявністю необхідних обсягів вільних ресурсів. Пожвавлення торгівлі державними облігаціями дозволило Міністерству фінансів України розмістити ОВДП на суму 70,66 млрд. грн. протягом 2010 року. При цьому загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, суттєво збільшився та станом на 01.01.11 становив 136 187,59 млн. грн.

Позитивна динаміка обсягів емісії корпоративних облігацій та пожвавлення ринку державних цінних паперів протягом 2010 року пов'язана зі зменшенням ймовірності технічних дефолтів емітентів, високою ліквідністю комерційних банків та страхових компаній, пожвавленням діяльності лізингових, факторингових та інших фінансових компаній, потребою в довгостроковому фінансуванні підприємств. Наведені факти свідчать про можливість виходу ринку облігацій із кризи вже у 2011 році.

Розділ 1. Загальний огляд організованого ринку цінних паперів

На фондовому ринку України діють десять організаторів торгівлі, найбільшим з яких залишається ФБ ПФТС. За даними Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку у 2010 році відбулось значне збільшення обсягів торгів цінними паперами (у 3,64 рази) відносно обсягу торгів за 2009 рік, тоді як в 2009 році у порівнянні з 2008 роком обсяги торгів було скорочено на 4,62% (з 37 759,78 млн. грн. до 36 014,02 млн. грн.). На рис. 1.1. показано динаміку обсягів торгів цінними паперами на фондовому ринку України за 2007-2010 роки.

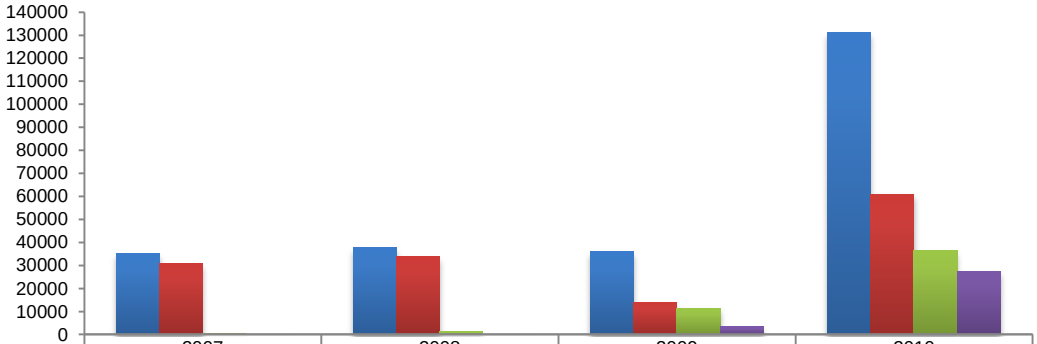

	2007	2008	2009	2010
Загальний обсяг торгів	35149,73	37759,78	36014,02	131199,56
ПФТС	30768,63	33991,90	13955,45	60901,26
Перспектива	436,61	1374,51	11412,43	36649,58
УБ	0	0	3288,17	27510,42

Рис. 1.1. Динаміка обсягів торгів цінними паперами на фондовому ринку України за 2007-2010 роки у розрізі організаторів торгівлі, млн. грн.[1]

Провідне становище серед організаторів торгівлі цінними паперами залишає за собою ФБ ПФТС, що наростила питому вагу в загальному обсязі торгів на українському фондовому ринку з 38,75% у 2009 році до 46,42% у 2010 році. УБ наростила питому вагу обсягів торгів з 9,13% у 2009 році до 20,97% у 2010 році. Питома вага обсягів торгів на Фондовій біржі “Перспектива” скоротилась з 31,69% у 2009 році до 27,93% у 2010 році. При цьому у 2010 році питома вага обсягів торгів на КМФБ, УМВБ та УМФБ зменшилась до 2,03%, 1,38%, 0,97% відповідно. На рис. 1.2. показано розподіл обсягів торгів на фондовому ринку в розрізі організаторів торгівлі за 2007-2010 роки.

[1] Обсяги за торгів 2007-2009 роки уточнені (джерело – річний звіт ДКЦПФРУ); обсяги торгів за 2010 рік – щомісячна інформація ДКЦПФРУ (обсяги включають укладені та анульовані біржові угоди)

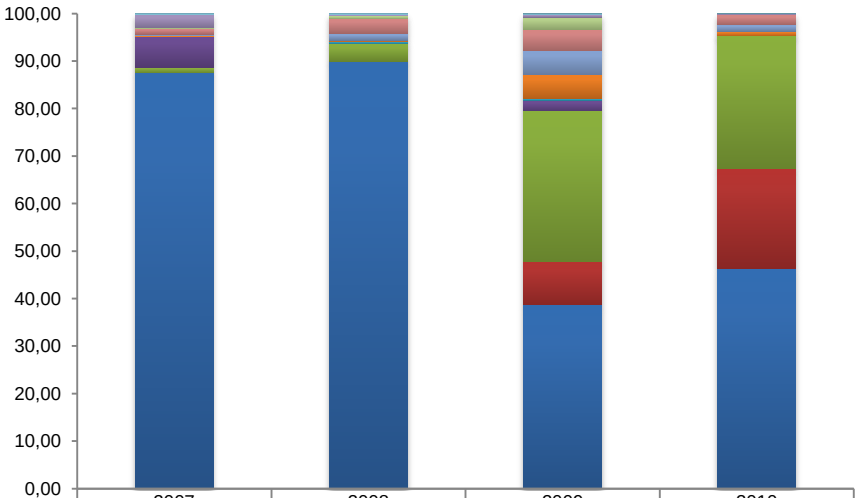

	2007	2008	2009	2010
УФБ	0,23	0,24	0,16	0,04
ІННЕКС	2,74	0,23	0,57	0,06
ПФБ	0,10	0,56	2,69	0,17
КМФБ	1,26	3,13	4,37	2,03
УМФБ	0,36	1,40	4,99	1,38
УМВБ	0,17	0,27	5,08	0,97
Східно-Європейська фондова біржа	0,00	0,50	0,38	0,04
ПТІС	6,36	0,01	2,19	0,00
Перспектива	1,24	3,64	31,69	27,93
УБ	0,00	0,00	9,13	20,97
ПФТС	87,54	90,02	38,75	46,42

Рис. 1.2. Структура торгів на фондовому ринку України за організаторами торгівлі за 2007-2010 роки, %

На рис 1.3. показано динаміку щоденних обсягів контрактів на організаторах торгівлі у 2010 році.

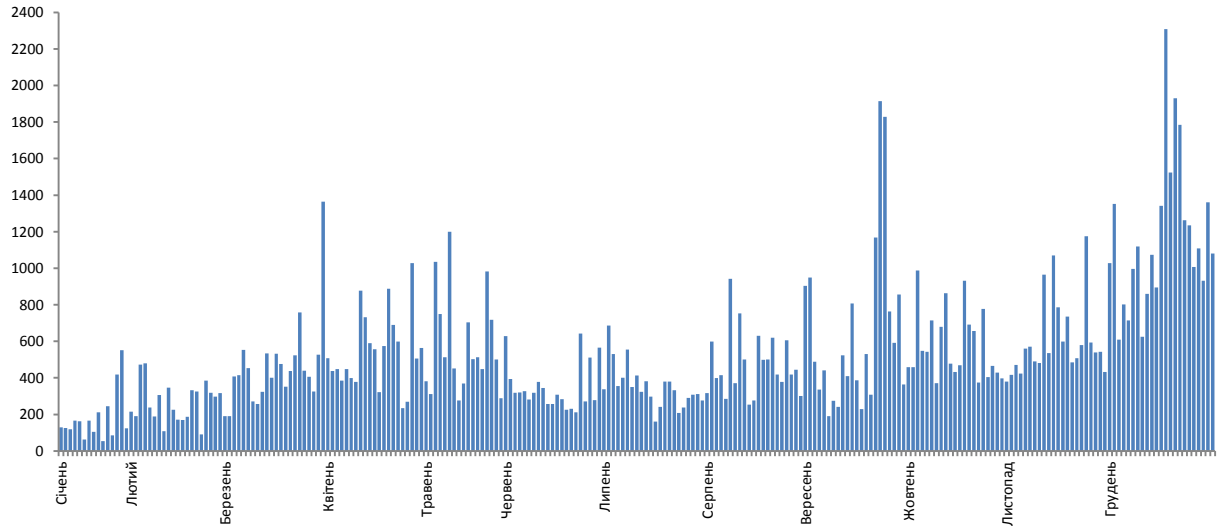

Рис. 1.3. Щоденні обсяги укладених біржових контрактів за 2010 рік, млн. грн.

Середні щоденні обсяги торгів протягом 2010 року дорівнювали 532,52 млн. грн. Щоденний обсяг біржових торгів протягом 2010 року варіювався в межах від 54,6 млн. грн. (22 січня 2010 року) до 2 308 млн. грн. (17 грудня 2010 року).

У табл. 1.1. показано темпи зростання ринку цінних паперів протягом 2008-2010 років у розрізі фінансових інструментів.

Таблиця 1.1. Обсяг біржових контрактів за видами цінних паперів у 2008-2010 роках, млн. грн.

Цінні папери	2010 рік	2009 рік	Приріст		2009 рік	2008 рік	Приріст	
			млн. грн.	%			млн. грн.	%
Акції	52707,23	13540,22	39167,01	289,26	13540,22	11818,39	1721,83	14,57
Облігації підприємств	**6623,23**	**7073,64**	**-450,41**	**-6,37**	**7073,64**	**16611,78**	**-9538,14**	**-57,42**
Державні облігації України	**60862,85**	**8183,19**	**52679,66**	**643,75**	**8183,19**	**8549,20**	**-366,01**	**-4,28**
Облігації місцевої позики	**142,23**	**27,51**	**114,72**	**417,01**	**27,51**	**455,85**	**-428,34**	**-93,97**
Інвестиційні сертифікати	7136,21	7142,31	-6,10	-0,09	7142,31	204,16	6938,15	3398,39
Деривативи	3727,81	47,15	3680,66	7806,28	47,15	120,40	-73,25	-60,84
Всього	131199,56	36014,02	95185,54	264,30	36014,02	37759,78	-1745,76	-4,62

На рис. 1.4. зображено щомісячні обсяги торгів за 2010 рік за видами цінних паперів.

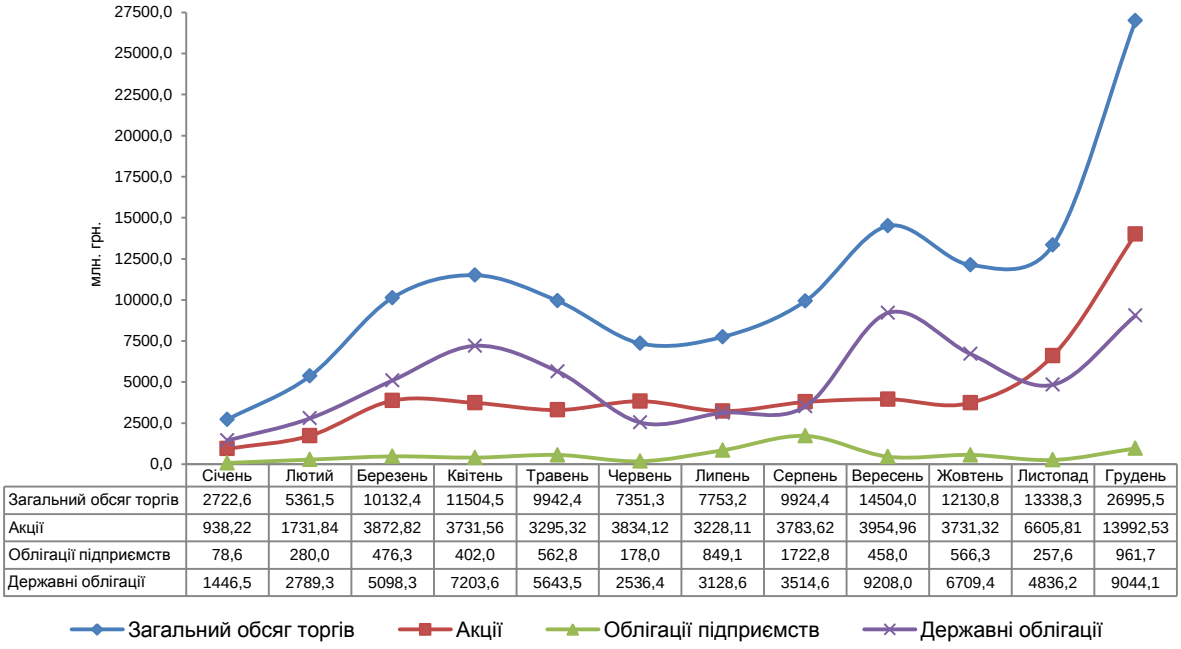

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
Загальний обсяг торгів	2722,6	5361,5	10132,4	11504,5	9942,4	7351,3	7753,2	9924,4	14504,0	12130,8	13338,3	26995,5
Акції	938,22	1731,84	3872,82	3731,56	3295,32	3834,12	3228,11	3783,62	3954,96	3731,32	6605,81	13992,53
Облігації підприємств	78,6	280,0	476,3	402,0	562,8	178,0	849,1	1722,8	458,0	566,3	257,6	961,7
Державні облігації	1446,5	2789,3	5098,3	7203,6	5643,5	2536,4	3128,6	3514,6	9208,0	6709,4	4836,2	9044,1

Рис. 1.4. Щомісячні обсяги торгів за 2010 рік за видами цінних паперів, млн. грн.

Найбільшим обсягом торгів характеризувались останні календарні місяці 2010 року, при цьому позитивна динаміка нарощення обсягів торгів спричинена успішними розміщеннями облігацій внутрішніх державних позик (далі – ОВДП). У 2010 році Міністерство фінансів України розмістило ОВДП на загальну суму 70 657,06 млн. грн., середньозважена дохідність за якими становила 10,39% річних (у грудні – 2 003,02 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 10,05% річних).

На вторинному організованому ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за 2010 рік становив 60 862,85 млн. грн., тоді як за 2009 рік – 7 908,31 млн. грн., середньозважений рівень дохідності, за яким укладалися угоди на організованому

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

вторинному ринку державних боргових зобов'язань у 2010 році, коливався в межах 9,27% – 15,66%, а в 2009 році – у межах 5,16% – 25,89%. Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку насамперед пов'язано зі зростанням зацікавленості банків у державних облігаціях України, оскільки до березня поточного року ОВДП мали високу прибутковість, що привернуло до них увагу інвесторів-нерезидентів. Ще однією з причин активізації вторинного ринку ОВДП стало те, що з 19 лютого 2010 року доступ до участі в аукціонах з первинного розміщення мають лише 14 банків – первинних дилерів. Решта бажаючих вкласти кошти в державні цінні папери змушені купувати їх на вторинному ринку.

Так як провідне становище на ринку цінних паперів України в останні роки утримує ФБ ПФТС, НРА «Рюрік» вважає за необхідне дослідити основні тенденції розвитку ринку облігацій на основі даних щодо обсягу торгів на ФБ ПФТС.

Приватне акціонерне товариство «Фондова біржа ПФТС» до квітня 2008 року було дочірнім підприємством Асоціації «Перша Фондова Торговельна Система», допоки його не було реорганізовано в товариство. Індекс ПФТС – український фондовий індекс, що розраховується щоденно за результатами торгів на ФБ ПФТС на основі індексного кошику найбільш ліквідних акцій.

На сьогодні індекс ПФТС використовується організацією IFC (у 1997 році Міжнародна фінансова корпорація (IFC) оголосила про включення України в систему індексів IFC) як єдиний індекс для моніторингу стану українського фондового ринку.

Найбільшим попитом у грудні 2010 року на ФБ ПФТС користувалися ОВДП та акції підприємств металургії (ВАТ "Єнакієвський металургійний завод", ВАТ "Маріупольський завод важкого машинобудування" та ВАТ "МК "Азовсталь"), машинобудування (ВАТ "Маріупольський завод важкого машинобудування"), нафтогазової (ВАТ "Укрнафта") та коксохімічної промисловості (ВАТ "Ясинівський коксохімічний завод").

Станом на 01.01.2011 року у Біржовому списку ФБ ПФТС зазначено 840 цінних паперів: акцій – 302, корпоративних облігацій – 302, цінних паперів ICI – 124, державних облігацій – 95 і муніципальних облігацій – 17, при цьому з них 17 корпоративних облігацій та 1 ОВДП мали первинний тип розміщення.

Згідно Правил складання рейтингів цінних паперів та торговців цінними паперами Фондової біржі ПФТС[2] рейтинги цінних паперів (фінансових інструментів) та рейтинги торговців розраховуються щомісячно для всіх фінансових інструментів, що допущені до торгівлі на ПФТС, та торговців, що мали технічну можливість працювати в торговельній системі ФБ ПФТС. За результатами 2010 року до рейтингу цінних паперів в ПФТС включено 76 корпоративних облігацій (95 у 2009 році), 12 муніципальних облігацій (13 у 2009 році), 65 ОВДП (16 у 2009 році); до рейтингу торговців цінними паперами в ПФТС

[2] Режим доступу: http://pfts.com/files/file/files/documents/new_rating_rules.pdf

включено 81 торговець корпоративними облігаціями (107 у 2009 році), 28 торговців муніципальними облігаціями (37 у 2009 році), 73 торговці ОВДП (59 у 2009 році). Тому, НРА «Рюрік» констатує відчутне скорочення активності торговців корпоративними облігаціями та значне пожвавлення торгівлі державними цінними паперами (ОВДП). У табл.1.2. вказано 5 корпоративних облігацій, 5 муніципальних облігацій, 5 ОВДП, що мали найвищий рейтинг цінних паперів на ПФТС.

Таблиця 1.2. Рейтинг цінних паперів в ПФТС у 2010 році

№	Назва/емітент	Рейтинг
	Рейтинг корпоративних облігацій	
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Авангард (серія А)	1
2	Проект Майстер (серія В)	2
3	АБ «Форум» (серія D)	3
4	АБ Бізнес Стандарт (серія В)	4
5	Глобинський мясокомбінат (серія А)	5
	Рейтинг муніципальних облігацій	
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Львівська міська рада (серія В)	1
2	Донецька міська Рада (серія D)	2
3	Донецька міська Рада (серія С)	3
4	Луганська міська рада (серія С)	4
5	Вінницька міська Рада (серія Е)	5
	Рейтинг ОВДП	
	Котирувальний список 1 рівня	
1	Мінфін (UA4000050207), погашення 2016-09-14	1
2	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	2
3	Мінфін (UA4000050199), погашення 2016-04-13	3
4	Мінфін (UA3B00022509), погашення 2011-09-28	4
5	Мінфін (UA4000053912), погашення 2012-04-11	5

Таким чином, за підсумками загального огляду ринку цінних паперів України НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- обсяги торгів у 2010 році зросли у 3,64 рази порівняно з обсягами торгів у 2009 році (на 95,19 млн. грн.); середнє значення щоденного обсягу укладених контрактів протягом 2010 року становило 532,52 млн. грн.;
- об'сяг операцій з купівлі-продажу ОВДП на вторинному ринку зріс з 7 908,31 млн. грн. у 2009 році до 60 862,85 млн. грн. у 2010 році (у 7,7 рази);
- обсяг операцій за облігаціями місцевих позик за 2010 рік залишається відносно незначним (142,23 млн. грн.);
- провідне становище серед організаторів торгівлі займає ФБ ПФТС (46,42% загального обсягу торгів за 2010 рік), але ФБ «Перспектива» та УБ продовжують зміцнювати свої позиції (27,93% і 20,97% загального обсягу торгів у 2010 році відповідно);
- відчутне скорочення активності торговців корпоративними облігаціями та значне пожвавлення торгівлі державними цінними паперами (ОВДП) на ФБ ПФТС.

Розділ 2. Місце облігацій на фондовому ринку України

За офіційними даними ДКЦПФР, сукупний обсяг здійснених торговельних операцій (укладених угод) на фондовому ринку України за 2010 рік складає 131,2 млрд. грн., що є дуже низьким показником, зокрема у порівнянні з російським ринком (за 2010 рік обсяг торгів лише на RTS Standard становив 110,49 млрд. дол. США[3]). На рис. 2.1. показано структуру торгів на українському ринку цінних паперів за інструментами за підсумками 2009-2010 років.

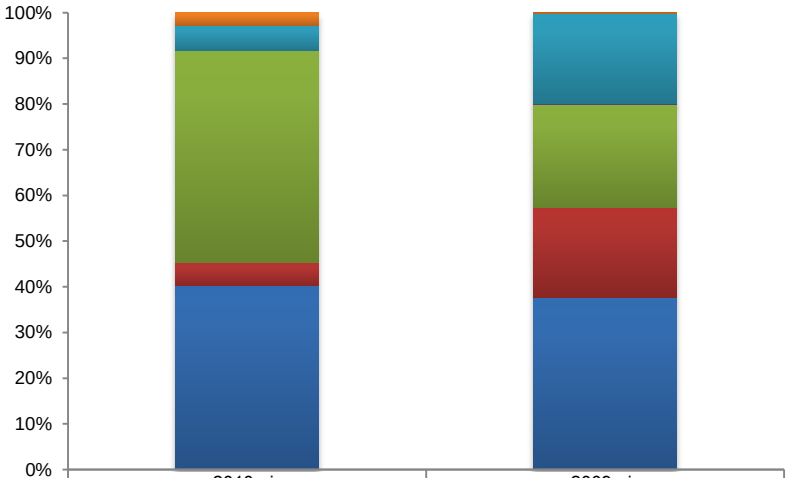

	2010 рік	2009 рік
Деривативи	2,84	0,13
Інвестиційні сертифікати	5,44	19,83
Облігації місцевої позики	0,11	0,08
Державні облігації	46,39	22,72
Облігації підприємств	5,05	19,64
Акції	40,17	37,60

Рис. 2.1. Структура торгів на фондовому ринку України за інструментами у 2009-2010 роках, %

На корпоративні права (акції) припадає 40,17% валового торговельного обороту ринку (37,6% у 2009 році). Близько половини укладених угод у вартісному виразі (46,39%) складають операції з купівлі-продажу державних облігацій України (ОВДП) (22,72% у 2009 році). Обсяги операцій за інвестиційними сертифікатами та корпоративними облігаціями (облігації підприємств) у 2010 році становлять 5,44% та 5,05% відповідно (19,83% та 19,64% у 2009 році відповідно). Як бачимо, значного скорочення питомої ваги в загальному обсязі торгів за українському фондовому ринку зазнали обсяги торгів за інвестиційними сертифікатами та корпоративними облігаціями. За рахунок значного підвищення активності Уряду щодо залучення додаткових фінансових ресурсів у розпорядження держави шляхом випуску ОВДП операції за державними облігаціями зайняли провідне становище в загальній структурі торгів на фондовому ринку України.

Розподіл об'єму торгів корпоративними облігаціями за організаторами торгівлі, який склав за підсумками 2010 року 6,62 млрд. грн., або 5,05% загальної суми, показано на рис. 2.2.

[3] За середньозваженим курсом за 2010 рік: 1 долар США = 30,3764 російських рублів

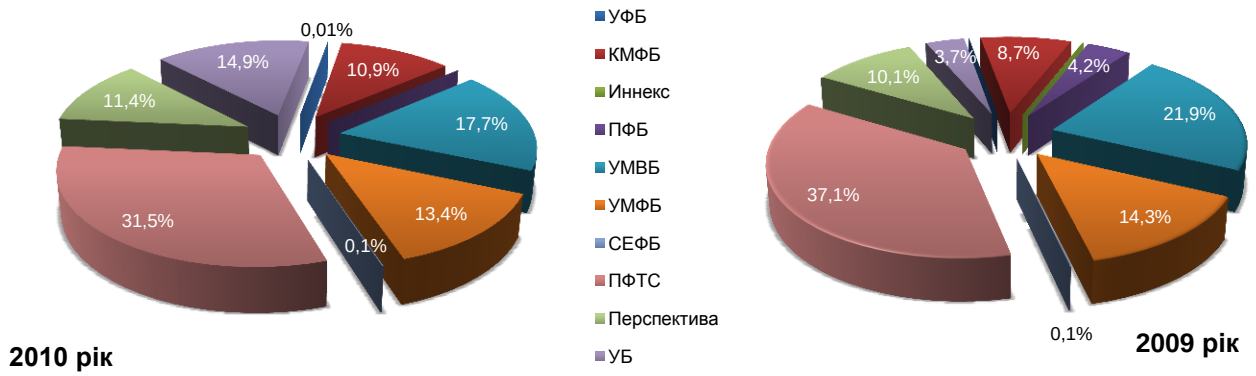

Рис. 2.2. Структура торгівлі корпоративними облігаціями за організаторами торгівлі у 2009-2010 роках

Провідну позицію за обсягом торгів корпоративними облігаціями займає ФБ ПФТС (31,5% загального обсягу торгів у 2010 році та 37,1% у 2009 році). Українська Міжбанківська Валютна Біржа (УМВБ) знаходиться на другому місці, займаючи 17,7% ринку (21,9% у 2009 році); на третьому місці – Українська Біржа (14,9%). Місця з четвертого по шосте відповідно посіли Українська Міжнародна Фондова біржа (УМФБ) (13,4%), ФБ «Перспектива» (11,4%) та Київська міжнародна фондова біржа (10,9%). На інших організаторів торгівлі припало 0,11% обсягів торгів корпоративними облігаціями на українському фондовому ринку.

Розподіл об'єму торгів державними облігаціями, який склав за підсумками 2010 року 60,86 млрд. грн., або 46,39% загального обсягу торгів, показано на рис. 2.3.

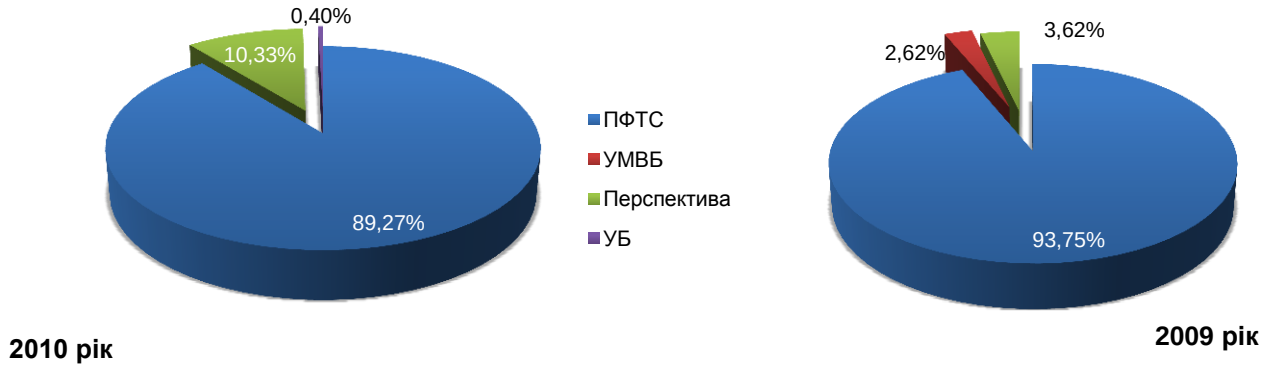

Рис. 2.3. Структура торгівлі державними облігаціями за організаторами торгівлі у 2009-2010 роках

Як бачимо, більшість угод з купівлі-продажу державних облігацій укладається на ФБ ПФТС (89,27% обсягів торгів за підсумками 2010 року). Друге місце із значним відставанням зайняла ФБ «Перспектива» (10,33% обсягів торгів за підсумками 2010 року).

Згідно даних за 2010 рік до рейтингу ПФТС серед облігацій ОВДП потрапило 65 інструментів (з них 11 потрапило до котирувального списку 2 рівня, при чому всі 11 ОВДП були погашені в 2010 році). На рис. 2.4. зображено розподіл ОВДП, що отримали рейтинг ПФТС, за роком погашення (котирувальний список 1 рівня).

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

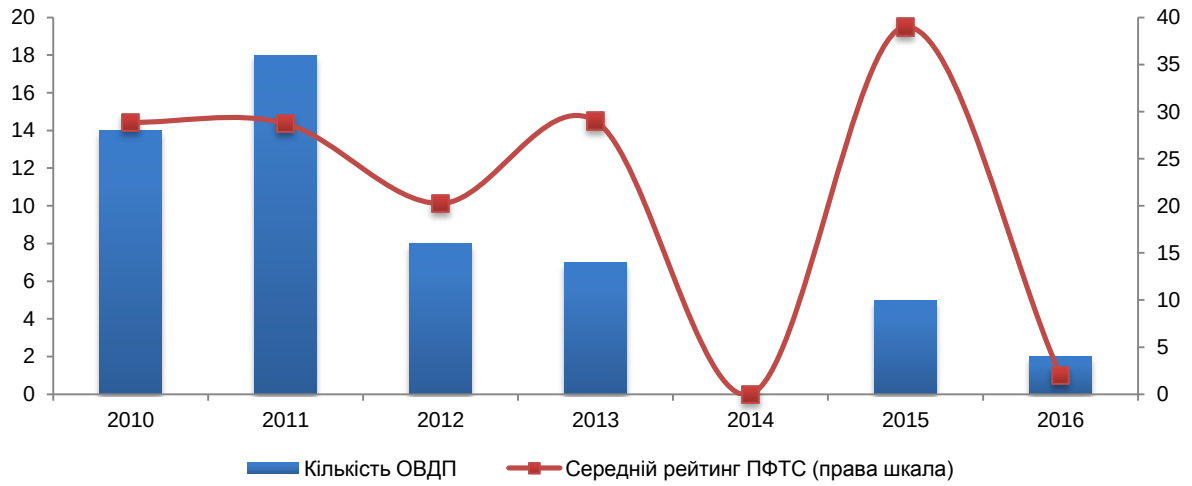

Рис. 2.4. Розподіл ОВДП, що включені до рейтингу ПФТС у 2010 році, за роком погашення

До рейтингу ПФТС увійшло 2 ОВДП з погашенням у 2016 році, що отримали найвищий середній рейтинг (2). Найбільша кількість ОВДП, включених до рейтингу ПФТС, будуть погашені в 2011 році (18 шт.), в 2010 році (14 шт.) та у 2012 році (8 шт.). Як бачимо, найбільшу інвестиційну привабливість мали короткострокові та середньострокові ОВДП, що говорить про незацікавленість інвесторів в довготерміновому інвестуванні (при цьому дохідність за короткостроковими облігаціями звичайно вища).

Структура торгів муніципальними облігаціями за організаторами дещо змінилася: у 2009 році торги за муніципальними облігаціями відбували лише на ФБ ПФТС, а у 2010 році незначну частину ринку муніципальних облігацій зайняла УБ (1,29%).

За підсумками огляду місця облігацій на ринку цінних паперів України Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- загальний обсяг операцій за облігаціями (корпоративними облігаціями, державними облігаціями, облігаціями місцевої позики) у 2010 році становив 67,63 млрд. грн. (у 2009 році – 15,28 млрд. грн.);
- питома вага операцій за облігаціями (корпоративними облігаціями, державними облігаціями, облігаціями місцевої позики) в сукупному обсязі операцій на ринку цінних паперів України зросла з 42,44% у 2009 році до 51,55% у 2010 році;
- значного приросту у 2010 році отримав обсяг операцій з купівлі-продажу ОВДП (60,86 млрд. грн. у 2010 році проти 8,2 млрд. грн. у 2009 році);
- найбільший (у вартісному виразі) обсяг торгів корпоративними облігаціями спостерігався на ФБ ПФТС (31,5%), УМВБ (17,7%) та УБ (14,9%);
- найбільший обсяг торгів ОВДП спостерігався на ФБ ПФТС, що є беззаперечним лідером у цьому сегменті ринку.

Розділ 3. Первинний ринок корпоративних облігацій за 2001 – 2010 роки

За офіційними даними ДКЦПФР у 2010 році Комісією зареєстровано 127 випусків облігацій (240 випусків у 2009 році) на загальну суму 9 411,11 млн. грн., що на 696,24 млн. грн. менше, ніж попереднього року.

На рис. 3.1 показано динаміку розвитку первинного ринку корпоративних облігацій України протягом 2001 – 2010 років.

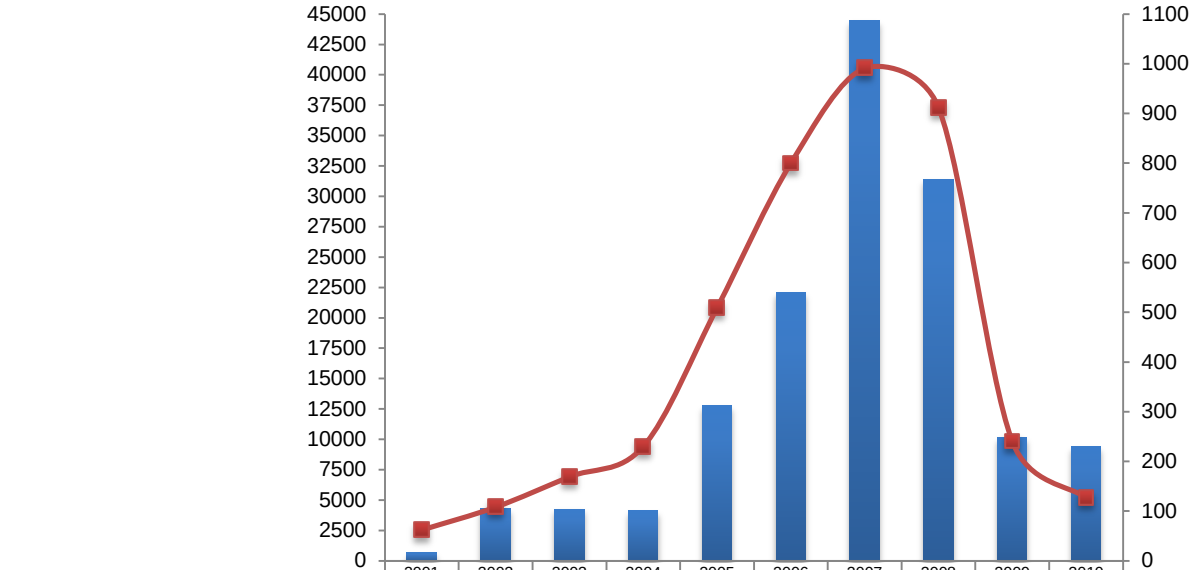

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Обсяг зареєстрованих випусків облігацій, млн.грн.	694,32	4274,62	4241,86	4106,59	12748,28	22070,80	44480,51	31346,28	10107,35	9411,11
Кількість випусків (права шкала)	62	108	169	230	509	800	991	912	240	127

Рис. 3.1. Обсяг зареєстрованих випусків корпоративних облігацій протягом 2001 – 2010 років

В 2001 році було зареєстровано 62 випуски корпоративних бондів на суму 694,32 млн. грн., що перевищує обсяг зареєстрованих випусків за період з 1996 року по 2000 рік на 52,28%. Протягом 2001-2007 років спостерігалася тенденція збільшення кількості випусків корпоративних облігацій з кожним роком, середній темп приросту складає близько 62%. Але починаючи з 2008 року спостерігається значне скорочення обсягів зареєстрованих випусків облігацій. Разом з тим, середня вартість облігаційних випусків має тенденцію до зростання (середнє значення приросту за період з 2001 року по 2010 рік становить 41,8% на рік) (рис. 3.2).

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

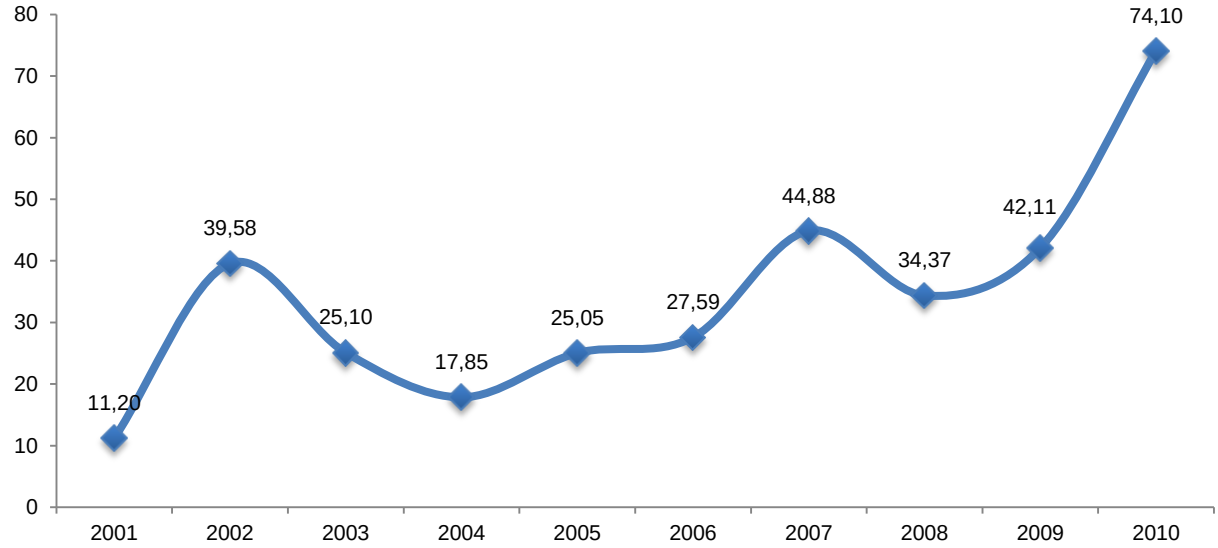

Рис. 3.2. Середня вартість облігаційного випуску протягом 2001 – 2010 років, млн. грн.

В 2010 році середня вартість облігаційного випуску в 6,62 рази перевищувала середню вартість облігаційного випуску в 2001 році (74,1 млн. грн. проти 11,2 млн. грн. відповідно). В 2010 році середня вартість облігаційного випуску становила 74,10 млн. грн., що на 31,99 млн. грн. більше, ніж у 2009 році (або в 1,76 рази). Однак, в 2002 році середня вартість облігаційного випуску була майже в 2,2 рази більшою, ніж в 2004 році, у 2007 році – в 1,31 рази більша, ніж у 2008 році, що говорить про нестабільне збільшення середньої вартості випуску за 2001-2010 роки.

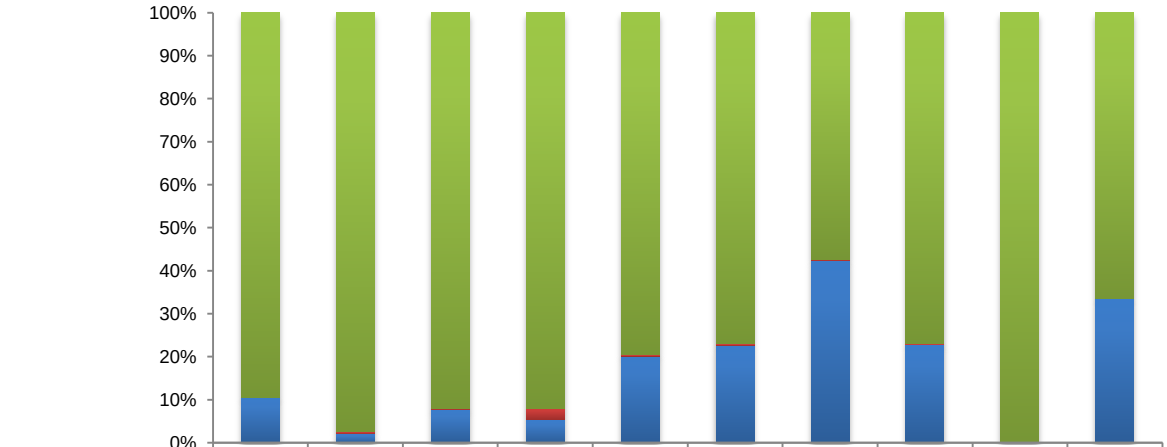

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Підприємства та інші	89,4	97,4	92,1	92,0	79,6	77,0	57,5	77,0	100,0	66,5
Страхові компанії	0,0	0,6	0,2	2,7	0,3	0,4	0,1	0,3	0,0	0,0
Банки	10,6	2,0	7,8	5,3	20,1	22,6	42,4	22,7	0,0	33,5

Рис. 3.3. Структура зареєстрованих випусків облігацій протягом 2001 – 2010 років за типом емітента, %

Протягом останніх 10 років найбільшою питомою вагою в загальному обсязі зареєстрованих ДКЦПФР випусків облігацій характеризуються облігаційні випуски підприємств (66,5% та 100% загального обсягу випуску у 2010 та 2009 роках відповідно). Обсяг зареєстрованих випусків облігацій, емітованих банками, протягом останніх 10 років кардинально змінювався, що відобразилось на структурі зареєстрованих випусків

облігацій. Питома вага зареєстрованих випусків облігацій, емітованих банками, становила протягом 2001-2010 років від 0% (у 2009 році) до 42,4% (у 2007 році). У 2010 році страхові компанії не зареєстрували в ДКЦПФР жодного випуску облігацій, банки – на суму 3,15 млрд. грн. (33,5% загального обсягу), підприємства – на суму 6,26 млрд. грн. (66,5% загального обсягу). Питома вага зареєстрованих випусків облігацій, емітованих страховими компаніями, протягом 2001-2010 років становила менше 1%, лише в 2004 році – 2,7%.

Оскільки ринок корпоративних облігацій знаходиться на стадії формування, великий вплив на загальну тенденцію його розвитку мають найбільші емісії облігацій протягом кожного року. В табл. 3.1 показано перелік п'яти емітентів, що зареєстрували найбільші випуски облігацій протягом 2007-2010 років.

Таблиця 3.1. Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2007-2010 роках

Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2010 році		
Назва емітента	**Обсяг випуску, млн. грн.**	**Частка у загальному обсязі емісій, %**
ПАТ Комерційний банк "ПриватБанк"	1000,00	10,46
ТОВ Ковчег	805,74	8,43
ПАТ Дочірній банк Сбербанку Росії	750,00	7,84
ТОВ Будспецсервіс	540,02	5,65
ДП Державний міжнародний аеропорт "Бориспіль"	500,00	5,23
СУМА	**3 595,76**	**37,61**
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2009 році		
Назва емітента	**Обсяг випуску, млн. грн.**	**Частка у загальному обсязі емісій, %**
ДП "Харківське державне авіаційне орденів Жовтневої революції та трудового червоного прапору виробниче підприємство"	1620,00	16,03
ДП Київський авіаційний завод "Авіант"	858,00	8,49
ЗАТ "Сільпо Рітейл"	350,00	3,46
ДП "Донецька залізниця"	250,00	2,47
ДП "Придніпровська залізниця"	220,00	2,17
СУМА	**3298,00**	**32,62**
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2008 році		
Назва емітента	**Обсяг випуску, млн. грн.**	**Частка у загальному обсязі емісій, %**
ЗАТ "Донецьксталь" - металургійний завод"	600,00	1,92
ТОВ "А.В.С."	504,34	1,60
ВАТ "Енергопостачальна компанія "Одесаобленерго"	500,00	1,59
ВАТ АКБ "Форум"	500,00	1,59
ВАТ АК інноваційний банк "УкрСиббанк"	500,00	1,59
СУМА	**2604,34**	**8,29**
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2007 році		
Назва емітента	**Обсяг випуску, млн. грн.**	**Частка у загальному обсязі емісій, %**
ВАТ "АКБ соціального розвитку "Укрсоцбанк"	750,00	1,69
ТОВ "Навіум"	550,00	1,24
ТОВ "Унікредіт банк"	540,00	1,21
ЗАТ "Комерційний банк "ПриватБанк"	500,00	1,12
ВАТ "Державний експортно-імпортний банк України"	500,00	1,12
СУМА	**2840,00**	**6,38**

На рис. 3.4 показано загальний обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами 5-ти найбільших емісій та частка 5-ти найбільших емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків за 2001-2010 роки.

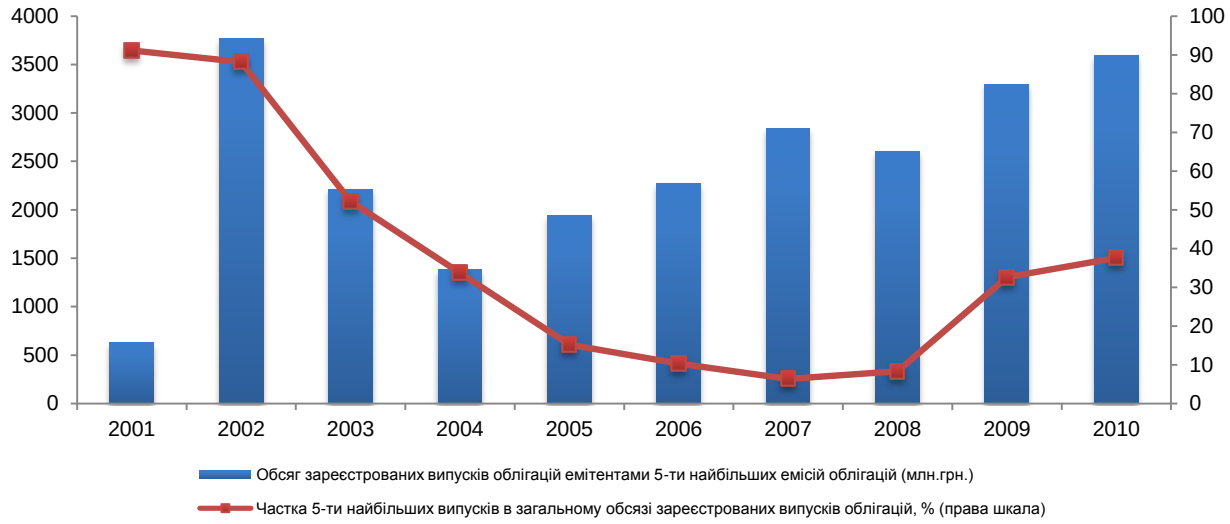

Рис. 3.4. Загальний обсяг емісії облігацій емітентами 5-ти найбільших випусків та частка 5-ти найбільших випусків в загальному обсязі зареєстрованих випусків облігацій

З 2004 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами 5-ти найбільших емісій облігацій зріс з 1,38 млрд. грн. до 3,6 млрд. грн. За результатами 2010 року частка 5-ти найбільших зареєстрованих емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків облігацій становить 37,61% (32,62% та 8,30% у 2009 та 2008 роках відповідно). Зростання цього показника за останні роки говорить про підвищення залежності ринку від крупних емітентів.

Важливою характеристикою первинного ринку облігацій є розподіл емітентів найбільших випусків облігацій в розрізі сфери діяльності (див. рис. 3.5.).

Рис. 3.5. Розподіл емітентів 5-ти найбільших зареєстрованих випусків облігацій за сферою діяльності за 2001-2010 роки

За рахунок розширення банківського кредитування, нарощення банками активів та збільшення обсягів кредитних портфелів банків у 2004-2007 роках в п'ятірку емітентів найбільших випусків облігацій входило 3, 2, 4 та 4 банки відповідно. У 2009 році з метою уникнення ризиків неплатежу банки відмовилися від емісії облігацій, що зумовило потрапляння до п'ятірки емітентів найбільших випусків облігацій лише компаній реального сектору. Страхові компанії за останні 10 років не представлені в п'ятірці емітентів найбільших випусків облігацій.

За підсумками огляду первинного ринку корпоративних облігацій Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- обсяг зареєстрованих випусків облігацій за 2010 рік скоротився на 696,24 млн. грн. у порівнянні з обсягом 2009 року, при цьому кількість зареєстрованих випусків скоротилась з 240 випусків у 2009 році до 127 у 2010 році;
- Середня вартість облігаційного випуску має тенденцію до зростання: за період з 2001 до 2010 року відбулось зростання у 6,62 рази;
- 66,5% обсягів зареєстрованих випусків облігацій у 2010 році емітовані підприємствами, 33,5% - банками (у 2009 році банки не зареєстрували жодного випуску облігацій);
- Частка емітентів 5-ти найбільших випусків облігацій у загальному обсязі зареєстрованих емісій у 2010 році становила 37,61%, що на 4,99% більше, ніж у 2009 році;
- За результатами 2010 року до п'ятірки емітентів найбільших випусків облігацій увійшли два банки та три підприємства.

Розділ 4. Первинний ринок корпоративних облігацій у 2010 році

Протягом 2010 року Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано 127 випусків облігацій підприємств на суму 9,41 млрд. грн. (рис. 4.1). Найбільший обсяг та кількість здійснених емісій облігацій здійснено у листопаді (20 облігаційних випусків на суму 2,66 млрд. грн.). Найменшу кількість облігаційних випусків зареєстровано в січні та березні 2010 року. Найменшим обсягом емісії корпоративних облігацій характеризувались січень та червень 2010 року (24 млн. грн. та 91,01 млн. грн. відповідно).

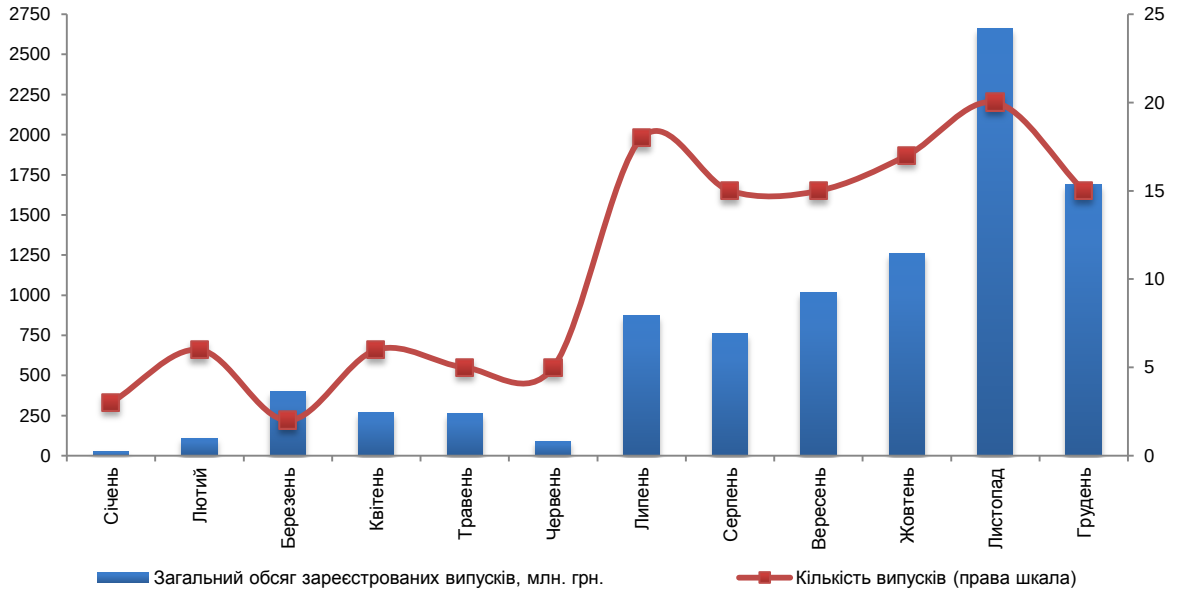

Рис. 4.1. Щомісячні обсяг та кількість зареєстрованих випусків облігацій у 2010 році

Поквартальний обсяг та кількість випусків облігацій у 2010 оці. показано на рис. 4.2.

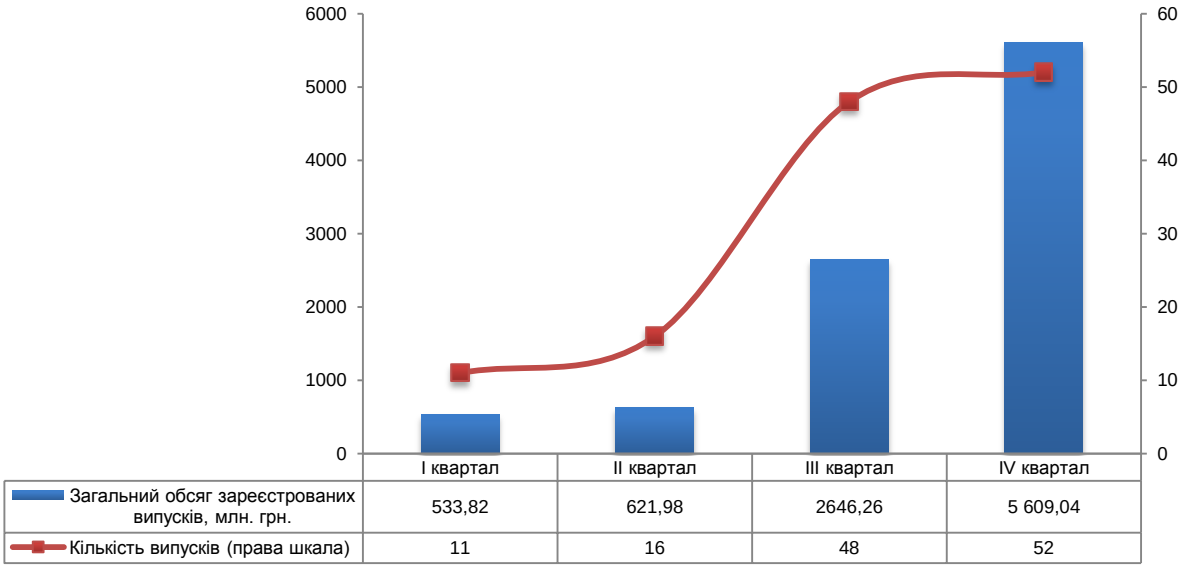

	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
Загальний обсяг зареєстрованих випусків, млн. грн.	533,82	621,98	2646,26	5 609,04
Кількість випусків (права шкала)	11	16	48	52

Рис. 4.2. Щоквартальні обсяг та кількість зареєстрованих випусків облігацій у 2010 році

Пожвавлення первинного ринку облігацій розпочалось лише в третьому кварталі 2010 року. У IV кварталі 2010 року зареєстровано найбільшу кількість випусків облігацій (52) на загальну суму 5,61 млрд. грн., у III кварталі – 48 випусків на суму 2,65 млрд. грн., у I та II кварталах – 11 випусків на суму 0,53 млрд. грн. та 16 випусків на суму 0,62 млрд. грн. відповідно.

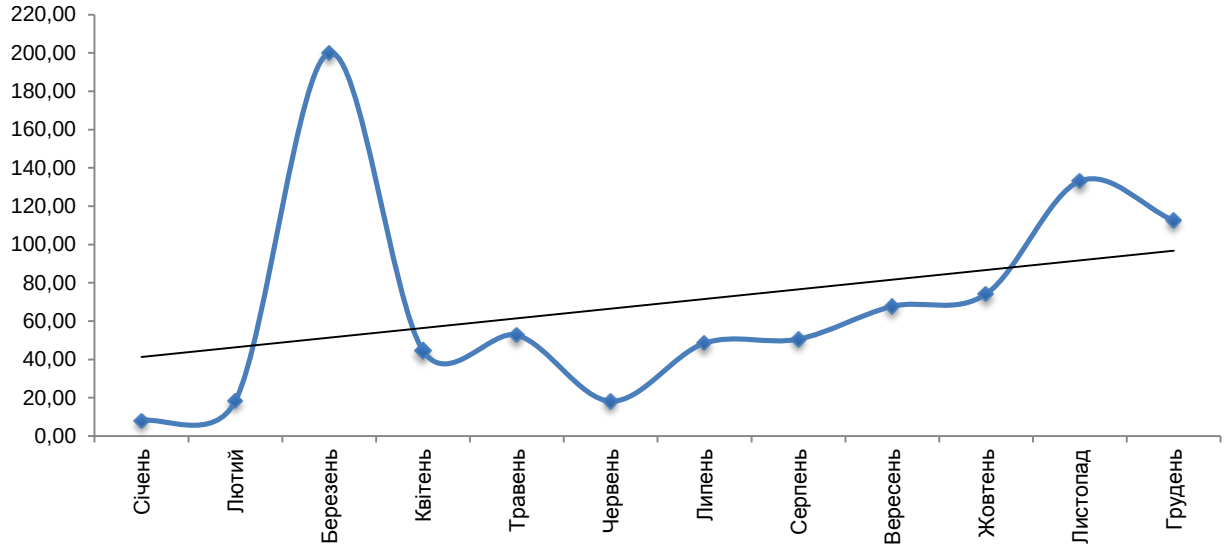

Рис. 4.3. Щомісячна середня вартість облігаційного випуску за 2010 рік, млн. грн.

Найбільша середня вартість облігаційного випуску спостерігається в березні 2010 року, коли було зареєстровано дві емісії облігацій на загальну суму 400 млн. грн. Середня вартість облігаційного випуску за 2010 рік становить 74,10 млн. грн.

Первинний ринок облігацій у 2010 році характеризувався низькою зацікавленістю збоку комерційних банків та страхових компаній в залученні додаткових фінансових ресурсів шляхом випуску корпоративних облігацій, що було характерним для 2009 року, коли ані страхові компанії, ані банки не зареєстрували жодного випуску облігацій. Лише у вересні 2010 року зареєстровано перший з початку 2009 року випуск облігацій банком ПАТ АБ «Бізнес стандарт» на суму 100 млн. грн.

Таблиця 3.1. Перелік банків, що зареєстрували випуски облігацій протягом 2010 року

Вид	Назва	Область	Обсяг емісії, (грн.)	Форма
ПАТ	Комерційний банк "ПриватБанк"	Дніпропетровська	1 000 000 000,00	Б
ПАТ	Дочірній банк Сбербанку Росії	Київська	750 000 000,00	Б
ПАТ	Корпоративний та інвестиційний банк Креді Агріколь	Київська	500 000 000,00	Б
ПАТ	Державний експортно-імпортний банк України	Київська	400 000 000,00	Б
ПАТ	Платинум Банк	Київська	200 000 000,00	Б
ПАТ	АБ "Бизнес стандарт"	Київська	100 000 000,00	Б
ПАТ	Мегабанк	Харківська	100 000 000,00	Б
ПАТ	Фортуна-банк	Київська	50 000 000,00	Б
ПАТ	АКТАБАНК	Дніпропетровська	50 000 000,00	Б

У 2010 році серед банків найбільший випуск облігацій зареєстрували ПАТ «Комерційний банк «ПриватБанк» (на суму 1 млрд. грн.), ПАТ «Дочірній банк Сбербанку Росії» (на суму

750 млн. грн.) та ПАТ «Корпоративний та інвестиційний банк Креді Агріколь» (500 млн. грн.). Емітентами найменших за обсягом емісій облігацій серед банків за 2010 рік були ПАТ «АКТАБАНК» та ПАТ «Фортуна-банк» (по 50 млн. грн.).

Серед визначених НРА «Рюрік» рейтингових оцінок фінансовим установам є кредитні рейтинги інвестиційної категорії запланованим облігаційним випускам комерційного банку «АКТАБАНК», фінансової компанії «Астракард» та факторингової компанії «Факторинг Фінанс» (табл. 4.2).

Таблиця 4.2. Окремі заплановані випуски облігацій у 2010 році компаніями фінансового сектору, що отримали кредитний рейтинг НРА «Рюрік»

Назва компанії	Тип установи	Об'єм емісії, млн. грн.	Процентна ставка, % річних	Рівень рейтингу
ПАТ «АКТАБАНК»	Банк	50,0	18% по серії А 19% по серії В	uaBBB+
ТОВ «Астракард»	Фінансова компанія	8,0	23%	uaBBB
ТОВ «Факторинг Фінанс»	Фінансова компанія	35,0	19%	uaBBB

Позитивна динаміка обсягів емісії корпоративних облігацій протягом 2010 року та відчутне пожвавлення діяльності українських банків у ролі емітентів пояснюється:

- зменшенням ймовірності технічних дефолтів емітентів,
- високою ліквідністю комерційних банків та страхових компаній,
- пожвавленням діяльності лізингових, факторингових та інших фінансових компаній,
- потребою в довгостроковому фінансуванні підприємств.

Наведені факти свідчать про можливість виходу із кризи ринку корпоративних облігацій вже у 2011 році.

Розділ 5. Вторинний ринок корпоративних облігацій у 2010 році

За результатами 2010 року 31,5% (37,1% у 2009 році) загального обсягу торгівлі корпоративними облігаціями здійснено на ФБ ПФТС. Ринок корпоративних облігацій зайняв третє місце в торгах на ФБ ПФТС. У 2010 році обсяг торгів корпоративними облігаціями становив 2 247,22 млн. грн., а його частка в загальному обсязі торгів на ФБ ПФТС – 3,66 %. За даними НБУ за 2010 рік лідерами за обсягами торгів на ФБ ПФТС стали облігації таких установ:

Таблиця 5.1. Емітенти облігацій-лідерів за обсягами торгів на ФБ ПФТС у 2010 році

Назва емітента, серія	Обсяг торгів, млн. грн.	Кількість угод
ТОВ "Компанія розвитку будівництва" (серія C)	135,2	4
ПАТ "Український Професійний Банк" (серія D)	17,58	9
ТОВ "Євро Лізинг" (серія B)	14,17	9
ТОВ "Будівельна фірма" (серія A)	7,76	7
ЗАТ "Альтера Фінанс" (серія A)	6,16	7
ВАТ "ЕК "Севастопольенерго" (серія A)	5,18	11
ВАТ "Кіровоградобленерго" (серія A)	5,12	11
Державна іпотечна установа (серія I)	5,05	5
ПАТ "Мегабанк" (серія E)	4,47	21
ПАТ "КБ "Хрещатик" (серія F)	4,4	18
Готель "Ореанда" (серія A)	4,37	10
Житомиробленерго (серія A)	4,31	10
ТОВ "Костянтинівський завод металургійного обладнання" (серія A)	4,25	5
Концерн "Хлібпром" (серія D)	4,03	25

За облігаціями, що мали найбільший попит протягом 2010 року (див. табл. 5.1.), сукупний обсяг торгів становив 222,05 млн. грн., що становить 9,9% загального обсягу торгів корпоративними облігаціями на ФБ ПФТС.

Таблиця 5.2. Емітенти облігацій-лідерів за кількістю угод на ФБ ПФТС у 2010 році

Емітент (серія облігації)	Кількість угод
ТОВ "Виробничий вектор" (серія G)	28
Концерн "Хлібпром" (серія D)	25
ПАТ "Мегабанк" (серія E)	21
ТОВ "ТПК "Омега-Автопоставка" (серія B)	21
ПАТ "КБ "Хрещатик" (серія F)	18
ЛуАЗ (серія A)	12
ТОВ "ТПК "Омега-Автопоставка" (серія A)	12
ВАТ "ЕК "Севастопольенерго" (серія A)	11
ВАТ "Кіровоградобленерго" (серія A)	11
Готель "Ореанда" (серія A)	10
Житомиробленерго (серія A)	10

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

Таблиця 5.2. (продовження)

Емітент (серія облігації)	Кількість угод
ВАТ "Український Професійний Банк" (серія D)	9
ТОВ "Євро Лізинг" (серія В)	9
ТОВ "Будівельна фірма" (серія А)	7
ЗАТ "Альтера Фінанс" (серія А)	7
ВАТ "Український Професійний Банк" (серія С)	6
Державна іпотечна установа (серія І)	5
ТОВ "Костянтинівський завод металургійного обладнання" (серія А)	5
ВАТ "Український Професійний Банк" (серія В)	5
ВАТ "Український Професійний Банк" (серія А)	5
Міжнародний аеропорт "Бориспіль" (серія А)	5

Серед переліку емітентів, зазначених у табл. 5.2., лише 6 – комерційні банки, що говорить, з одного боку, про обмеження можливості банків в залученні додаткових фінансових ресурсів шляхом емісії облігацій, а з іншого, про низький рівень інвестиційної привабливості облігацій, емітованих комерційними банками. Тому, ще зарано говорити про відновлення докризових позицій банків як учасників ринку цінних паперів в ролі крупних емітентів облігацій.

У 2010 році до рейтингу ФБ ПФТС увійшло 76 корпоративних облігацій (у 2009 році – 95) (див. табл. 5.3.).

Таблиця 5.3. Корпоративні облігації з найвищим рейтингом ФБ ПФТС

Рейтинг корпоративних облігацій		
№	*Назва/емітент*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Авангард (серія А)	1
2	Проект Майстер (серія В)	2
3	АБ «Форум» (серія D)	3
4	АБ Бізнес Стандарт (серія В)	4
5	Глобинський мясокомбінат (серія А)	5
6	Проект Майстер (серія F)	6
7	ДПЕК (серія В)	7
8	Український Професійний Банк (серія D)	8
9	Науково-виробничий центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод" (серія А)	9
10	Євро Лізинг (серія В)	10

Три з десяти випусків корпоративних облігацій з найвищим рейтингом ФБ ПФТС у 2010 році емітовані комерційними банками та, на думку НРА «Рюрік», мають високу інвестиційну привабливість. Цей факт говорить про активізацію діяльності банків на ринку облігацій в якості емітентів крупних випусків. У 2009 році до рейтингу корпоративних облігацій ФБ ПФТС не потрапило жодного облігаційного випуску банків, хоча в докризовий період їх частка була навіть вагомішою, ніж у 2010 році.

У табл. 5.4. вказано перелік торгівців корпоративними облігаціями, що мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС за підсумками 2010 року.

Таблиця 5.4. Торгівці корпоративними облігаціями, що мають найвищий рейтинг на ФБ ПФТС за підсумками 2010 року

Торгівля корпоративними облігаціями		
№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	1
2	ТОВ "Агенство цінних паперів "Кредо-Інвест"	2
3	ТОВ "Фінансист"	3
4	ПАТ "Імексбанк"	4
5	ТОВ "АртА Цінні Папери"	5
6	ТОВ "Регата Інвестментс"	6
7	ПАТ КБ "Фінансова Ініціатива"	7
8	ВАТ "Державний ощадний банк України"	8
9	ТОВ "Брокерський дім "Фінансист"	9
10	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	10

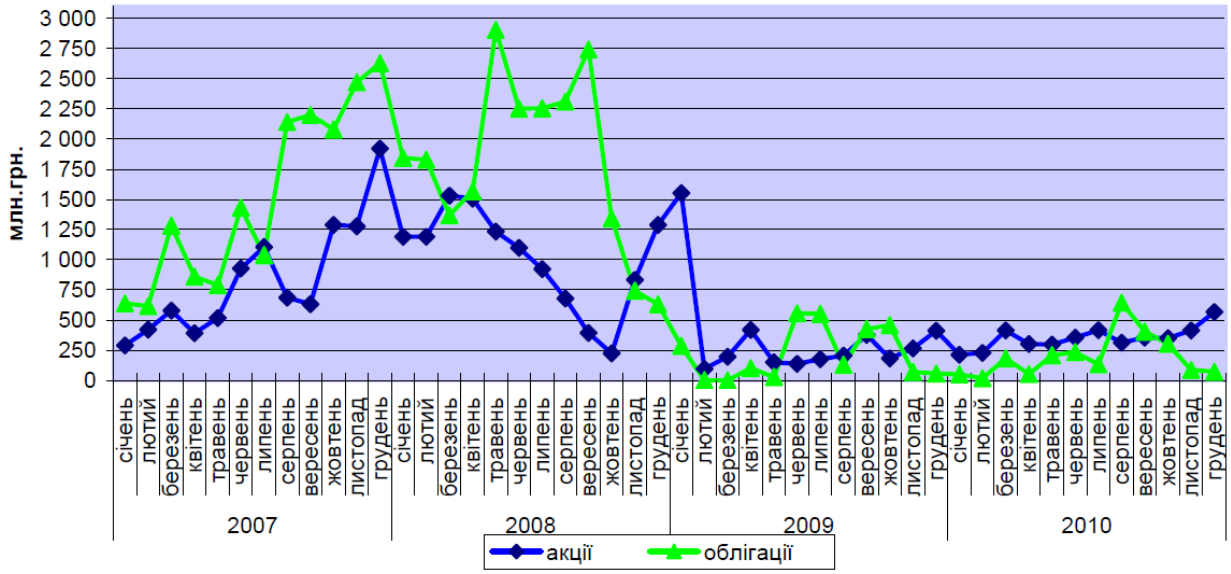

Рис. 5.1. Динаміка обсягів торгів акціями, корпоративними та муніципальними облігаціями у 2007-2010 роках на ФБ ПФТС

Обсяг торгів корпоративними облігаціями протягом останніх двох років є значно нижчим, ніж у 2007-2008 роках.

За підсумками огляду вторинного ринку корпоративних облігацій Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- ринок корпоративних облігацій у 2010 році зазнав скорочення відносно попереднього року на 6,4%;
- комерційні банки поступово активізують свою діяльність в якості емітентів облігацій;
- «бічний» тренд розвитку ринку говорить про низький рівень інвестиційної привабливості ринку цінних паперів України.

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

Розділ 6. Ринок облігацій місцевих позик

Загальний обсяг здійснених випусків облігацій місцевих позик за період 2003-2009 рр. складає 3 103,8 млн. грн.[4]. В табл. 6.1 показано перелік усіх міських рад, які здійснювали залучення коштів шляхом випуску внутрішніх місцевих позик.

Таблиця 6.1. Місцеві ради, які здійснювали емісію облігаційних позик у 2003-2009 рр.

Міська рада	Кількість запозичень	Сума, млн.грн.
Київська міська рада	2	1 100,0
Львівська міська рада	3	592,0
Одеська міська рада	2	450,0
Донецька міська рада	5	255,0
Запорізька міська рада	3	160,0
Харківська міська рада	1	100,0
Луцька міська рада	3	90,0
Луганська міська рада	2	79,3
Дніпропетровська міська рада	1	50,0
Миколаївська міська рада	1	50,0
Сумська міська рада	1	50,0
Вінницька міська рада	3	45,0
Сєвєродонецька міська рада	1	20,0
Краматорська міська рада	1	15,0
Бердянська міська рада	1	10,0
Кам'янець – Подільська міська рада	1	10,0
Бориспільська міська рада	1	9,0
Комсомольська міська рада	1	8,0
Івано-Франківська міська рада	1	5,5
Черкаська міська рада	1	5,0

Київська міська рада (емітент найбільшого випуску внутрішніх місцевих позик за 2003-2010 роки) залучила шляхом емісії ОВМП у 2003 році 100 млн. грн., у 2008 році – 1 млрд. грн. (35,4% загального обсягу емісії ОВМП) (див. рис. 6.1.). Крім того, Київська міська рада – єдиний емітент, що здійснював випуски облігацій зовнішньої позики (див. табл. 6.2.). Повну історію запозичень муніципалітетів можна розглянути в Додатку А.

Таблиця 6.2. Місцеві ради, які здійснювали емісію облігацій зовнішньої позики у 2003-2010 роках

Позичальники	Вид запозичень	Дата надання висновку Мінфіном	Сума запозичень, щодо якої було надано висновок
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	25.06.2003	150 млн. дол. США
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	07.04.2004	200,0 млн. дол. США
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	16.03.2005	250,0 млн. дол. США

[4] У 2010 році випусків облігацій місцевої позики зареєстровано не було. Сайт Міністерства фінансів України (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=236988&cat_id=68447)

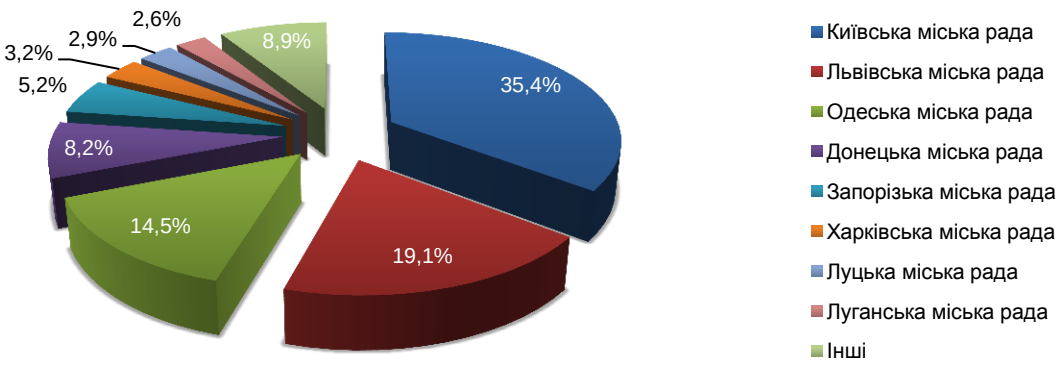

Рис. 6.1. Структура обсягів випусків облігацій місцевих позик

На другому місці за обсягами емісії перебуває Львівська міська рада – 592,0 млн. грн., або 19,1% загального обсягу емісії ОВМП, на третьому – Одеська міська рада (відповідно 450,0 млн. грн. та 14,5%). Разом ці три міські ради здійснили 69,0% сукупного обсягу внутрішніх емісій місцевих рад України за аналізований період.

У 2009 році торгівля муніципальними облігаціями відбувалась лише на ФБ ПФТС, у 2010 році 98,71% обсягів виконаних угод за муніципальними облігаціями здійснено на ФБ ПФТС, 1,29% - на УБ. Обсяг торгів муніципальними облігаціями на ФБ ПФТС в 2010 році становив 141,59 млн. грн., а частка ринку – 0,23 % від загального обсягу торгів на ФБ ПФТС за цей період. У 2010 році на ринку муніципальних облігацій було укладено лише 44 угоди: Донецька міська рада (серія С) (обсяг торгів 4 877,72 тис. грн., кількість угод 25), Вінницька міська рада (серія Е) (обсяг торгів 3 046,11 тис. грн., кількість угод 3), Запорізька міська рада (серія Е) (обсяг торгів 521,77 тис. грн., кількість угод 16).
У табл. 6.3. показано п’ять ОВМП, що за підсумками 2010 року мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС.

Таблиця 6.3. ОВМП, що за підсумками 2010 року мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС

№	*Назва/емітент*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Львівська міська рада (серія В)	1
2	Донецька міська Рада (серія D)	2
3	Донецька міська Рада (серія С)	3
4	Луганська міська рада (серія С)	4
5	Вінницька міська Рада (серія Е)	5

За підсумками 2010 року до рейтингу торгівців муніципальними цінними паперами потрапило 28 компаній (37 за підсумками 2009 року). В табл. 6.4. вказано п’ять торгівців ОВМП, що за підсумками 2010 року мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС.

Таблиця 6.4. Торгівці ОВМП, що за підсумками 2010 року мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС

Торгівля муніципальними облігаціями		
№	Назва компанії	Рейтинг
1	ТОВ "Драгон Капітал"	1
2	ТОВ "ТАСК-брокер"	2
3	ПАТ "БАНК ФОРУМ"	3
4	ПАТ "Альфа-Банк"	4
5	ТОВ "Регата Інвестментс"	5

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

За підсумками огляду ринку муніципальних облігацій Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- ринок муніципальних облігацій перебуває в «замороженому» стані, адже протягом 2010 року не відбулось жодного випуску ОВМП;
- лише Київська міська рада здійснювала випуск облігацій зовнішньої позики;
- обсяги торгів ОВМП протягом 2010 року є дуже незначними (частка ринку – 0,23% загального обсягу торгів на ФБ ПФТС).

Розділ 7. Ринок державних облігацій

У 2010 році Міністерство фінансів України розмістило облігації внутрішніх державних позик на загальну суму 70 657,06 млн. грн., середньозважена дохідність за якими становила 10,39% річних (у грудні – 2 003,02 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 10,05% річних), із них:

- сума коштів, що надійшли до Державного бюджету України протягом 2010 року за результатами проведення аукціонів з первинного розміщення ОВДП, становила 40 424,37 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 12,69% річних;
- випущено ОВДП для погашення простроченої бюджетної заборгованості з податку на додану вартість протягом 2010 року на загальну суму 16 442,69 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 5,50% річних (у грудні випуск ОВДП для погашення простроченої бюджетної заборгованості з податку на додану вартість не здійснювався);
- випущено ОВДП для збільшення формування статутного капіталу банків протягом 2010 року на загальну суму 6 390,00 млн. грн. Із середньозваженою дохідністю 9,50% річних (у грудні випуск ОВДП для збільшення формування статутного капіталу банків не здійснювався);

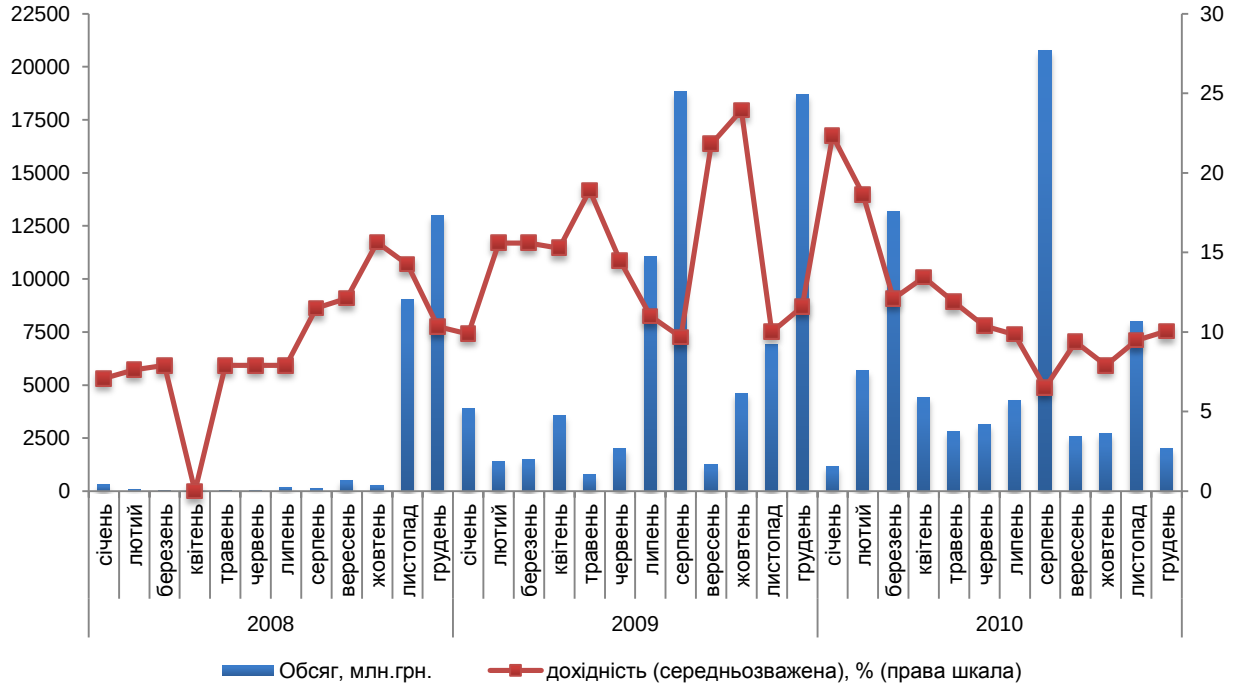

Рис. 7.1. Обсяги розміщення ОВДП на первинному ринку та середньозважена дохідність за 2008-2010 роки

Початок 2010 року на первинному ринку ОВДП характеризувався нарощенням обсягів та високою середньою дохідністю: у січні – 1 166,82 млн. грн., середньозважена дохідність – 22,32% річних; у лютому – 5 665,27 млн. грн., середньозважена дохідність – 18,64% річних; у березні – 13 199,7 млн. грн., середньозважена дохідність – 12,08% річних. Висока

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

дохідність ОВДП на початку 2010 року привернула увагу інвесторів, що дозволило за підсумками 2010 року розмістити ОВДП на суму 70,66 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 10,39% річних (у 2009 році – 74,53 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 12,21% річних) (див. рис. 7.1.).

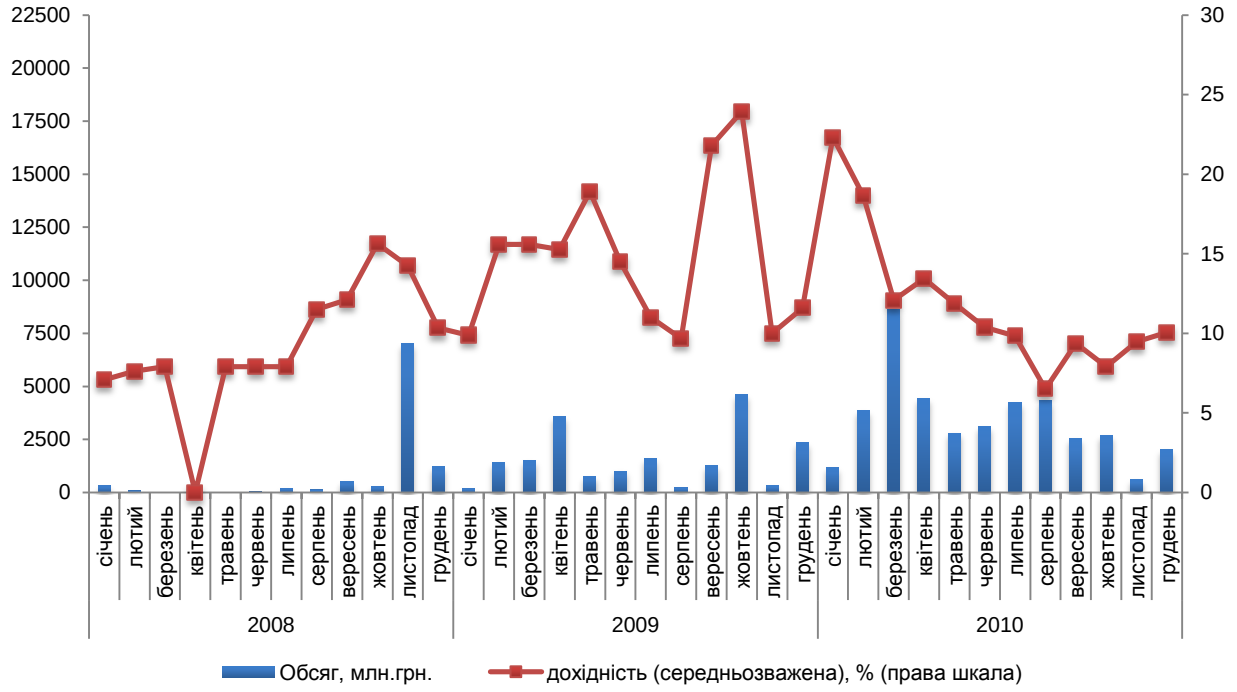

Рис. 7.2. Обсяги коштів, залучених до бюджету шляхом розміщення ОВДП на первинному ринку, та середньозважена дохідність за 2008-2010 роки

Обсяги коштів, залучених до бюджету шляхом первинного розміщення ОВДП, є значно меншими, ніж обсяги первинного розміщення ОВДП (у 2010 році розміщено на суму 70,66 млрд. грн., залучено до бюджету 40,42 млрд. грн.; середньозважена дохідність становила 10,39% та 12,69% відповідно).

У 2010 році більшість коштів (22,92 млрд. грн. або 56,7% загального обсягу) залучено шляхом первинного розміщення ОВДП зі строком обігу до 1 року (12,47 млрд. грн. або 66,19% загального обсягу у 2009 році); зі строком обігу до 2 років – 7,79 млрд. грн. або 19,26% загального обсягу (1,05 млрд. грн. або 5,6% загального обсягу у 2009 році); зі строком обігу до 3 років – 6,63 млрд. грн. або 16,39% загального обсягу (3,91 млрд. грн. або 20,77% загального обсягу у 2009 році). Таким чином, високою привабливістю протягом останніх років характеризувались короткострокові ОВДП (див. рис. 7.3.).

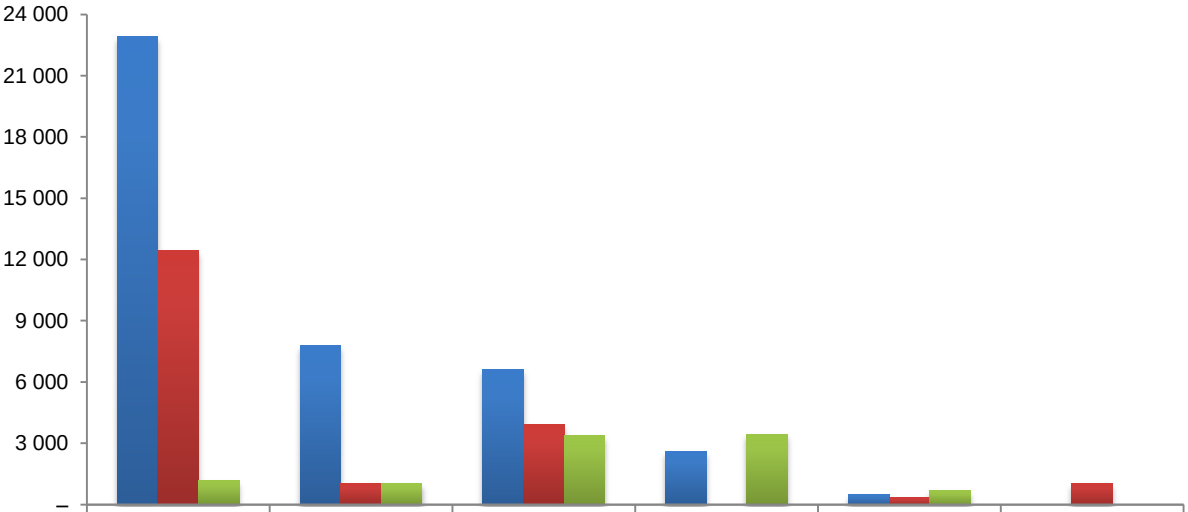

	до 1 року	до 2 років	до 3 років	до 4 років	до 5 років	понад 5 років
2010	22 921	7 786	6 626	2 601	490	–
2009	12 470	1 054	3 913	–	366	1 038
2008	1 188	1 033	3 410	3 461	679	–

Рис. 7.3. Обсяги коштів, залучених до бюджету шляхом розміщення ОВДП на первинному ринку, за строком обігу ОВДП за 2008-2010 роки, млн. грн.

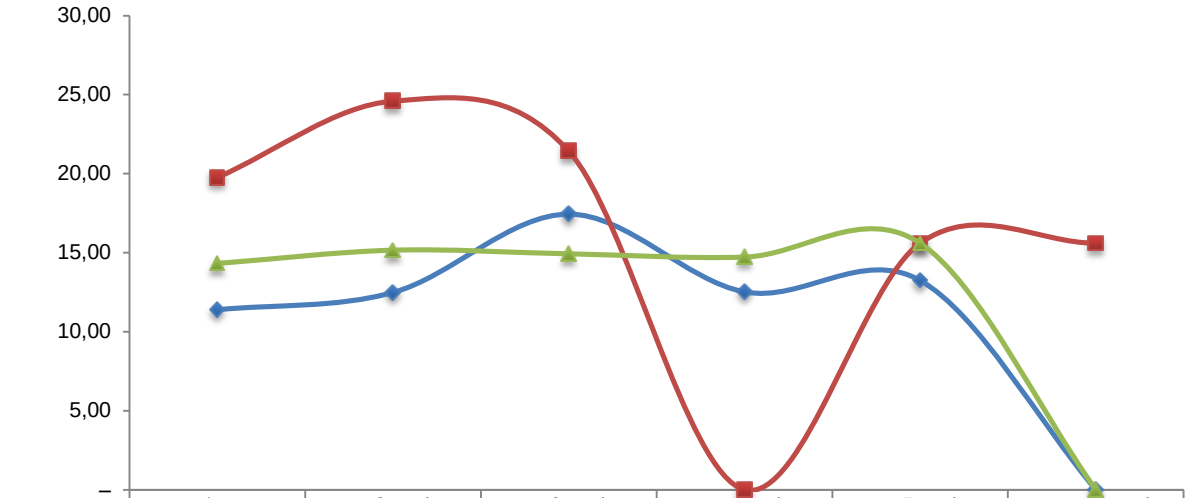

	до 1 року	до 2 років	до 3 років	до 4 років	до 5 років	понад 5 років
2010	11,39	12,48	17,44	12,52	13,24	–
2009	19,76	24,59	21,43	–	15,60	15,60
2008	14,32	15,16	14,93	14,72	15,60	–

Рис. 7.4. Середньозважена дохідність ОВДП за строком обігу за 2008-2010 роки, % річних

Середньозважена дохідність ОВДП у 2010 році знизилась у порівнянні з 2008 та 2009 роками (див. рис. 7.4). Якщо у 2009 році ОВДП зі строком обігу до 1 року мали середньозважену дохідність на рівні 19,76% річних (14,32% річних у 2008 році), то у 2010 році їх дохідність становила 11,39% річних.

У 2010 році обсяг розміщених ОВДП, випущених для погашення простроченої заборгованості з ПДВ, становив 16,44 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 5,5% річних. Обсяг випусків ОВДП для збільшення формування статутного капіталу банків у

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

2010 році становив 6,39 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 9,5% річних (23,32 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 9,5% у 2009 році).

У 2010 році обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку зріс на 202 млрд. грн. (+276,5%) у порівнянні з обсягом за 2009 рік. При чому, найбільшого приросту зазнали обсяги операцій з купівлі-продажу державних цінних паперів на позабіржовому ринку (+562,74%) (див. табл. 7.1.).

Таблиця 7.1. Обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку за 2008-2010 роки, млн. грн.

Період	Усього	Національний банк України				Суб'єкти господарювання		
		купівля-продаж		рефінансування банків Національним банком України, включаючи угоди прямого репо	угоди зворотного репо	купівля-продаж		надані/отримані кредити, у тому числі за угодами репо
		на біржовому ринку	на позабіржовому ринку			на біржовому ринку	на позабіржовому ринку	
2008	85 281	6 568	2 000	39 412	–	3 982	33 232	87
2009	73 056	3 862	33 266	4 206	–	4 018	27 575	129
2010	275 056	20 673	28 396	748	2 005	40 075	182 749	410

На біржовому ринку ОВДП обсяг укладених угод за 2010 рік становив 60 749 млн. грн. (7 880 млн. грн. у 2009 році), в тому числі: суб'єкти господарювання – 40 075 млн. грн. (або 62,97% загального обсягу операцій на біржовому ринку), НБУ – 20 673 млн. грн. (або 34,03% загального обсягу операцій на біржовому ринку).

На позабіржовому ринку обсяг угод за цей самий період склав 211 145 млн. грн., в тому числі: суб'єкти господарювання – 182 749 млн. грн. (або 86,55% загального обсягу операцій на позабіржовому ринку), НБУ – 28 396 млн. грн. (або 13,45% загального обсягу операцій на позабіржовому ринку).

В цілому на біржовий ринок припадає 22,09% сукупного ринку, на позабіржовий відповідно 76,76%, решта – на операції рефінансування банків НБУ, угоди зворотного репо та надані/отримані кредити.

Порівняно з попередніми роками загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, суттєво збільшився і на 01.01.11 становив 136 187,59 млн. грн. (див. рис. 7.5.).

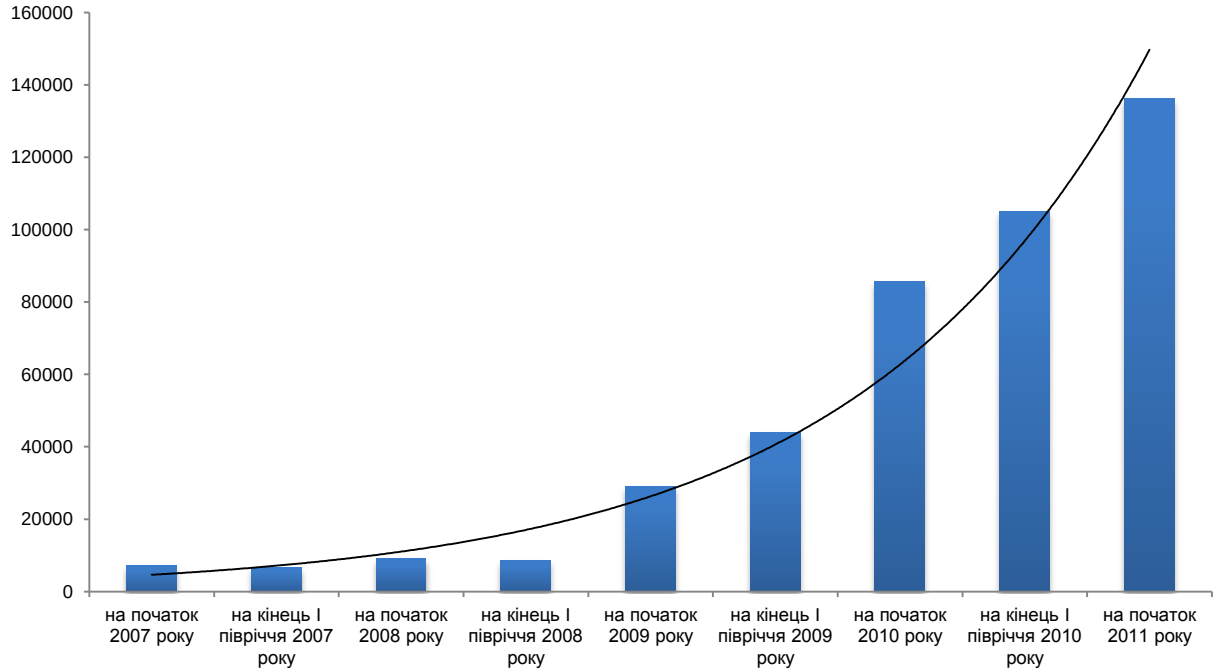

Рис. 7.5. Динаміка суми ОВДП, що знаходяться в обігу за сумою основного боргу у 2007-2010 роках, млн. грн.

Розподіл власників ОВДП, що знаходяться в обігу, представлено на рис. 7.6.

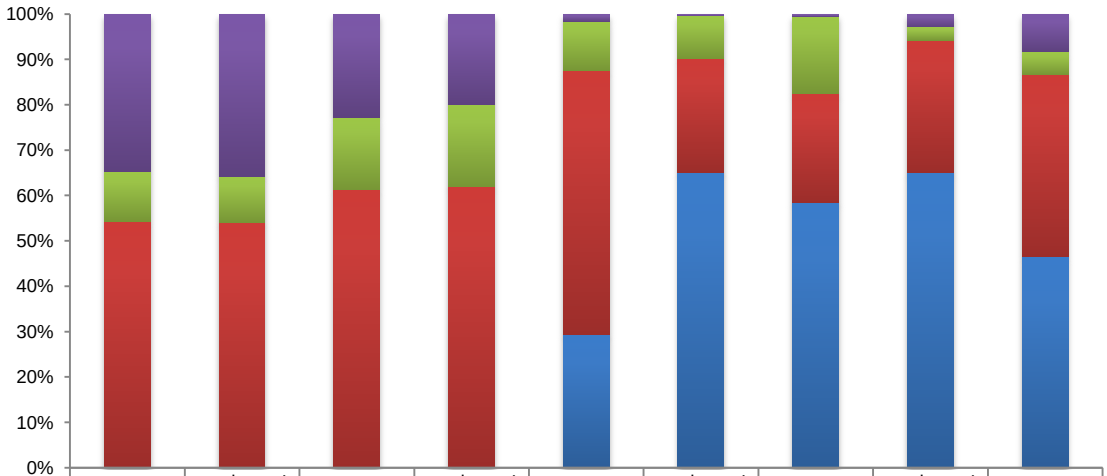

	на початок 2007 року	на кінець I півріччя 2007 року	на початок 2008 року	на кінець I півріччя 2008 року	на початок 2009 року	на кінець I півріччя 2009 року	на початок 2010 року	на кінець I півріччя 2010 року	на початок 2011 року
Нерезиденти	34,66	35,69	22,75	19,98	1,58	0,35	0,50	2,79	8,27
Інші	10,99	10,23	15,99	17,96	10,91	9,48	17,03	3,02	5,07
Банки	54,35	54,08	61,26	61,71	58,20	24,99	24,01	29,16	40,16
НБУ	0,00	0,00	0,00	0,35	29,31	65,18	58,46	65,03	46,50

Рис. 7.6. Динаміка структури ОВДП, що знаходяться в обігу, за власником у 2007-2010 роках, %

Станом на 01.01.11 46,5% ОВДП, що знаходились в обігу, перебували у власності НБУ (58,46% станом на 01.01.10), 40,16% - у власності комерційних банків (24,01% станом на 01.01.10). Обсяг ОВДП у власності нерезидентів протягом 2010 року збільшився на 10 886,4 млн. грн. і на 01.01.11 становив 11 369,6 млн. грн., або 8,35 % від загальної суми ОВДП, які перебувають в обігу. Упродовж 2009 року обсяг ОВДП у власності нерезидентів збільшився на 16,0 млн. грн. і на 01.01.10 становив 483,2 млн. грн.

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

Погашення та сплата доходу за ОВДП здійснювалися своєчасно та в повному обсязі, який з початку року (на 01.01.11) становив 30 689,36 млн. грн., у тому числі основний борг – 19 555,71 млн. грн., сплата доходу – 11 133,65 млн. грн. На вторинному ринку державних цінних паперів (організованому) обсяг укладених угод за 2010 рік становив 60 721,30 млн. грн., тоді як за 2009 рік – 7 880,68 млн. грн., середньозважений рівень дохідності, за яким укладалися угоди на організованому вторинному ринку державних боргових зобов'язань у 2010 році, коливався в межах 9,27%–15,66%, а в 2009 році – у межах 5,16%–25,89%.

Переважну більшість операцій з ОВДП у 2010 році було здійснено на ФБ ПФТС (89,27% загального обсягу угод). До рейтингу ФБ ПФТС у 2010 році потрапило 65 ОВДП (16 у 2009 році). Облігації внутрішньої державної позики, що мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС за підсумками 2010 року, показано в табл. 7.2.

Таблиця 7.2. ОВДП, що мали найвищий рейтинг ФБ ПФТС за підсумками 2010 року

Рейтинг ОВДП		
№	*ОВДП*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 1 рівня	
1	Мінфін (UA4000050207), погашення 2016-09-14	1
2	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	2
3	Мінфін (UA4000050199), погашення 2016-04-13	3
4	Мінфін (UA3B00022509), погашення 2011-09-28	4
5	Мінфін (UA4000053912), погашення 2012-04-11	5

До рейтингу торговців ОВДП за підсумками 2010 року потрапило 73 установи (59 у 2009 році). Перелік торговців ОВДП, що мали на ФБ ПВТС, показано в табл. 7.3.

Таблиця 7.3. Торговці ОВДП, що мали найвищий рейтинг ФБ ПФТС за підсумками 2010 року

Торгівля ОВДП		
№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	1
2	ВАТ "Державний ощадний банк України"	2
3	ПАТ "Ерсте Банк"	3
4	ПАТ "АБ "Укргазбанк"	4
5	ПАТ "Сбербанк Росії"	5
6	ПАТ "Універсал Банк"	6
7	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	7
8	АТ "УкрСиббанк"	8
9	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	9
10	ПАТ "Альфа-Банк"	10

В цілому, збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку насамперед пов'язано зі зростанням зацікавленості банків у державних облігаціях України, оскільки до березня поточного року ОВДП мали високу прибутковість, що привернуло до них увагу інвесторів-нерезидентів. Ще однією з причин активізації вторинного ринку ОВДП стало те, що з 19 лютого 2010 року доступ до участі в аукціонах з первинного розміщення мають лише 14 банків – первинних дилерів. Решта бажаючих вкласти кошти в державні цінні папери змушена купувати їх на вторинному ринку.

За підсумками огляду ринку облігацій внутрішньої державної позики Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- висока дохідність ОВДП на початку 2010 року привернула увагу інвесторів, що дозволило за підсумками 2010 року розмістити ОВДП на суму 70,66 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 10,39% річних (у 2009 році – 74,53 млрд. грн. з середньозваженою дохідністю 12,21% річних);
- у 2010 році обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку зріс на 202 млрд. грн. (+276,5%) у порівнянні за обсягом 2009 року. При чому, найбільшого приросту зазнали обсяги операцій з купівлі-продажу державних цінних паперів на позабіржовому ринку (+562,74%);
- порівняно з попередніми роками загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, суттєво збільшився і на 01.01.11 становив 136 187,59 млн. грн.;
- на вторинному ринку державних цінних паперів (організованому) обсяг укладених угод за 2010 рік становив 60 721,30 млн. грн., тоді як за 2009 рік – 7 880,68 млн. грн., середньозважений рівень дохідності, за яким укладалися угоди на організованому вторинному ринку державних боргових зобов'язань у 2010 році, коливався в межах 9,27%–15,66%, а в 2009 році – у межах 5,16%–25,89%;
- збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку насамперед пов'язане зі зростанням зацікавленості банків у державних облігаціях України та наявністю необхідних обсягів вільних ресурсів.

Підготовлено Аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: http://bank.gov.ua), ДКЦПФР (режим доступу: http://www.ssmsc.gov.ua/), Міністерства фінансів України (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/)
Більш детальну інформацію з питань галузевих оглядів можна отримати на офіційному сайті НРА «Рюрік» (http://rurik.com.ua) або за телефоном: (044) 383-04-76.

Історія запозичень муніципалітетів (за даними Міністерства фінансів України)

Позичальники	Вид запозичень	Дата надання висновку Мінфіном	Сума запозичень, щодо якої було надано висновок	Сума та умови фактично здійснених запозичень
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	25.06.2003	150 млн. дол. США	зовнішні запозичення - 150 млн. дол. на 5 років під 8,75%
Київська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	25.06.2003	100 000,0 тис. грн.	внутрішні запозичення – 100 000,0 тис. грн.: перший рік – 14% другий рік – 13%, третій рік – 12%, четвертий та п'ятий роки – 1,5% облікової ставки НБУ, але не менше 10% і не більше 14%.
Южненська міська рада	кредит	07.07.2003	2 400,0 тис. грн.	1 555,0 тис. грн. на 15 міс. під 20% річних. Погашено у грудні 2004 року
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	07.04.2004	200,0 млн. дол. США	200,0 млн. дол. США на 7 років з 3-річним пут-опціоном під 8,625 % річних
Запорізька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	19.04.2004	25,0 млн. грн.	25,0 млн. грн. під 15,35% річних на 2 роки Погашено у грудні 2006 року
Донецька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	13.07.2004	20,0 млн. грн.	20,0 млн. грн. на 3 роки під 14% річних Погашено 16.08.2007.
Антрацитівська міська рада	кредит	18.08.2004	1,3 млн. грн.	1,29 млн. грн. під 15% річних на 3 роки Погашено.
Одеська міська рада	кредит	14.12.2004	48,0 млн. грн.	46,0 млн грн під 18% річних на 3 роки у сумі Погашено.
Донецька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	10.05.2005	45,0 млн. грн.	45,0 млн. грн. на 1826 днів (5 років) під 11,75% річних 11.07.2008 здійснено частковий достроковий викуп на суму 7987 тис. грн.; 09.01.2009 здійснено частковий достроковий викуп на суму 9 000 тис. грн.
Новокаховська міська рада	кредит	25.02.2005	2,0 млн. грн.	200 тис. грн. на 1 рік під 16% річних Погашено у 2005 році.
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	16.03.2005	250,0 млн. дол. США	250,0 млн. дол. США на 10 років за ставкою 8,00 % річних
Харківська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	22.04.2005	100 млн. грн.	100 млн. грн. на 3 роки під ставку до 10,75% річних
Запорізька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	11.05.2005	75 млн. грн.	75 млн. грн. на 5 років чотирма серіями: серія А - під ставку 10,5% річних серія Б - під ставку 11,0% річних серія В - під ставку 11,5% річних серія Е - під ставку 12,0% річних
Одеська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	21.10.2005	150 млн. грн.	125 млн. грн. трьома траншами: серія А - 50 млн. грн. – під ставку 12% на 2 роки. Серія А погашена 31.12.2007 серія Б - 70 млн. грн. під ставку 13% на 3 роки погашено в грудні 2008 року; серія С - 5 млн. грн. під ставку 14% на 5 років
Черкаська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	14.12.2005	5 млн. грн.	Випуск було здійснено 03.03.2006 5 млн. грн. на 5 років під ставку - 12 %, погашення основної суми боргу – 27.12.2010
Івано-Франківська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	26.12.2005, випуск здійснено 2006 в році	5,5 млн. грн.	Випуск було здійснено 03.03.2006 на суму - 5,5 млн. грн. на 5 років під ставку – не вище 14% річних
Донецька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	06.07.2006 (здійснено випуск 11.09.2006)	50 млн. грн.	50 млн. грн. на 5 років під ставку – 12% річних
Вінницька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	06.05.2006	20 млн. грн.	серія А - 8 млн. грн. – під ставку 11,95% на 1 рік (випуск здійснено 15.06.2006 р. – погашено 30.12.2007р.) серія Б - 8 млн. грн. під ставку 12% на 2 роки (випуск здійснено 15.08.2006 р.) серія С – 4,0 млн. грн. під ставку 12% річних на 3 роки (випуск здійснено 15.11.2006 р.)
Комсомольська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	06.07.2006	8 млн. грн.	8 млн. грн. на 3 роки під ставку – не вище 12% річних
Миколаївська міська рада	кредит	04.10.2006	13 млн. грн.	план -13 млн. грн. на 5 років під ставку – не вище 16,0% річних
Одеська міська рада	кредит в іноземній фінансовій установі	06.04.2007	335 млн. грн. в іноземній валюті першої категорії	20.12.2007 було здійснено зовнішнє запозичення шляхом укладання строкового кредитного договору з іноземною фінансовою установою на 50 млн. швейцарських франків. Транш А на суму 40 млн. швейцарських франків під ставку 8,5% річних на 60 місяців, Транш В на суму 10 млн. швейцарських франків під ставку 8,25% річних на 36 місяців.
Бердянська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	11.05.2007	10 млн. грн.	10 млн. грн. на 5 років під ставку – не вище 16,0% річних
Луцька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	11.05.2007	10 млн. грн.	10 млн. грн. на 3 років під ставку – не вище 14,0% річних
Вінницька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	17.05.2007	15 млн. грн.	31.01.2007 було здійснено випуск серії Д на суму 6 млн. грн. під ставку 10,55% термін погашення не пізніше 30.12.2009; 01.10.2007 було здійснено випуск серії Е на суму 9 млн. грн. під ставку 10,55% термін погашення не пізніше 30.12.2010;

Львівська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	31.05.2007	92 млн. грн. I серія (А) - 50 млн. грн. – під ставку 12,0% на 5 років; II серія (В) - 42 млн. грн. – під ставку 12,0% на 5 років;	20.07.2007 було здійснено випуск I серії (А) - 50 млн. грн. – під ставку 9,45% на (1826 дн.) 5 років;
Луганська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	26.07.2007	29 300 000 грн.	Випуск було здійснено 05.11.2007 на суму 29 300 000 грн. (двома серіями: Серія А 10000 шт. (з достроковим погашенням) Серія В 19300 шт.) на 5 років під ставку – не вище 16,0% річних
Київська міська рада	кредит в іноземних фінансових установах	20.11.2007	500,0 млн. доларів США або еквівалент цієї суми в євро	Випуск 250,0 млн. доларів США на 5 років з відсотковою ставкою до 8,25%.
Харківська міська рада	кредит	15.11.2007	100 000 000 доларів США	План - до 100 000 000 доларів США на 5 років під ставку не вище 9,5%
Сєвєродонецька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	28.12.2007	20 млн.грн.	2008 рік - 20 млн.грн. на 5 років під ставку не вище 14% річних
Бориспільська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	13.03.2008	9 млн.грн.	9 млн.грн. на 5 років під ставку не вище 15% річних
Іллічівська міська рада	кредит	15.04.2008	5 500 000 грн	План 5500000 грн. на 18 місяців під ставку не вище 18% річних
Львівська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	15.04.2008	200 млн. грн.	План 200 млн. грн. на 5 років під ставку не вище 12% річних
Вінницька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	17.04.2008	10 млн. грн.	01.08.2008 здійснено випуск облігацій серії F на суму 10 млн. грн. на 3 роки 5 місяців під ставку 17,88% річних
Луцька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	07.05.2008	30 млн. грн.	30 млн. грн., з них: I серія – 10млн.грн. на строк 3 роки під ставку не вище 14%; II серія – 10млн.грн. на строк 4 роки під ставку не вище 14%; III серія – 10млн.грн. на строк 5 років під ставку не вище 14%;
Луганська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	20.05.2008	50 млн. грн.	22.09.2008 здійснено випуск облігацій серії С на суму 50 млн. грн. на 5 років під ставку 15,89 % річних, дата погашення 13.08.2013
Миколаївська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	05.06.2008	50 млн. грн.	План 50 млн. грн., з них: I серія – 10млн.грн. на строк 2 роки під ставку не вище 13%; II серія – 20млн.грн. на строк 3 роки під ставку не вище 13%; III серія – 20млн.грн. на строк 5 років під ставку не вище 13%;
Запорізька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	05.06.2008	60 млн. грн.	Станом на 06.10.2008 розміщено серії F та G на 10 млн. грн. та 25 млн. грн. відповідно З кінцевим терміном погашення 21.09.2011
Харківська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики Реєстрацію випуску скасовано в ДКЦПРФ	09.06.2008	505 млн. грн.	План 505 млн. грн. в тому числі: на I етапі 200 млн. грн. на II етапі 305 млн. грн. відсоткова ставка за користування залученими коштами – до 13%; період, на який здійснюються запозичення - 3 роки та 5 років відповідно.
Донецька міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	01.07.2008	80 млн. грн.	Здійснено випуск на суму - 75 млн. грн. на 5 років, під ставку 16% річних, дата погашення до 12.09.2013х
Краматорська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	10.07.2008	15 млн. грн.	Випуск було здійснено 12.11.2008 на суму 15 млн. грн. на 2 років, під ставку до 18% річних, дата погашення 09.11.2010р.
Черкаська міська рада	Надання гарантій по кредиту	21.07.2008	11 200 000 євро	В разі настання гарантійного випадку Черкаська міська рада гарантує відшкодування ЄБРР 11 200 000 євро. залежно від фінансового стану підприємства "Черкаситеплокомуненерго", на період 15 років, під ставкуEuribor + маржа від 3 до 3,75%;
Київська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	10.09.2008	1 000 000,0 тис. грн.:	План - розмір запозичення 1 000 000,0 тис. грн.: відсоткова ставка за користування залученими коштами відповідно до кон'юнктури ринку капіталу по внутрішніх запозиченнях на строк: 3 роки - не вище 12,5% річних, 4 роки - не вище 14,0% річних, 5 років - не вище 16,5% річних; строки сплати: погашення основної суми боргу - не пізніше 31 грудня 2013 року,
Одеська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	08.10.2008	300 000 000 грн.	План - розмір запозичення (основна сума) – до 300 000 000 гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами відповідно до кон'юнктури ринку капіталу по внутрішніх запозиченнях на строк до 3 років – не вище 18% річних; погашення основної суми боргу – не пізніше 31 грудня 2011 року; сплата відсотків – піврічними або щорічними платежами у строки та згідно з умовами, встановленими відповідними договорами
Енергодарська міська рада	Надання гарантій по кредиту	16.10.2008	8 000 000 євро.	В разі настання гарантійного випадку Енергодарська міська рада гарантує відшкодування ЄБРР 8 000 000 євро. залежно від фінансового стану комунального підприємства"Виробничий комбінат "Тепло-водоканал" ", на період до 10 років, під ставку Euribor + маржа від 3,5 до 4,5% річних
Броварська міська рада	кредит	15.12.2008	10 000 000 грн.	План - розмір запозичення (основна сума) – до 10 000 000 гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами – не вище 20% річних; погашення основної суми боргу – не пізніше 31 грудня 2009 року; період, на який здійснюються запозичення – 1 рік 3 місяці; сплата відсотків за користування залученими коштами здійснюється щомісячно на умовах, встановлених відповідною угодою.

Львівська міська рада	Випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	09.04.2009	300 000 000 грн.	розмір запозичення (основна сума боргу) – 300 млн. гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами - не більше 20% річних; період, на який здійснюються запозичення - 1826 днів (5 років); номінальна вартість облігації – 10 000 грн.; строк погашення основної суми боргу - не пізніше 31 грудня 2014 року; сплата відсотків – щоквартальними платежами.
Вінницька міська рада	реструктуризація	08.05.2009	4 000 000 грн.	Реструктуризація боргового зобов'язання Вінницької міської ради по облігаціях внутрішньої місцевої позики серії С випуску 2006 року в сумі 4 000 000гривень здійснюється за згодою ВАТ КБ "Хрещатик", як власника облігацій внутрішньої місцевої позики Вінницької міської ради серії С, випуск яких зареєстровано у Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку 1 червня 2006 року за № 5/1-1-2006, з датою погашення 30 травня 2009 року на наступних умовах: термін погашення: 2 000 000гривень - 1 червня 2010 року та 2 000 000 гривень - 15 листопада 2010 року.
Броварська міська рада	кредит	05.06.2009	12 000 000 грн.	План - розмір запозичення (основна сума боргу) – 12 000 000,00 грн.; відсоткова ставка за користування залученими коштами не повинна перевищувати 25 % річних; період, на який здійснюються запозичення – 1 рік; строк погашення основної суми боргу – не пізніше 31 грудня 2010 року; сплата відсотків за користування залученими коштами здійснюється щомісячно на умовах, встановлених відповідною угодою.
Луцька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	15.06.2009	50 000 000 грн.	розмір запозичення (основна сума боргу) – 50 млн. гривень, в тому числі: серія "1 – Е" - 20 млн. грн.; серія "1 – F" - 30 млн. грн.; відсоткова ставка за користування залученими коштами - не більше 18% річних; період, на який здійснюються запозичення - 4 роки та 5 років відповідно; строк погашення основної суми боргу за облігаціями: серія "1 – Е" - не пізніше 1 серпня 2013 року; серія "1 – F" - не пізніше 1 серпня 2014 року. розміщено серію "1 – Е" на суму 20 млн. грн.
Камянець-Подільська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	15.06.2009	10 000 000 грн.	ПЛАН - розмір запозичення (основна сума боргу) – 10 000 000,00 грн.; відсоткова ставка за користування залученими коштами не повинна перевищувати 18 % річних; період, на який здійснюються запозичення – 3 роки 5 місяців; строк погашення основної суми боргу – не пізніше 31 грудня 2012 року.
Вінницька міська рада	кредит	17.06.2009	10 000 000 грн.	ПЛАН - розмір запозичення (основна сума боргу) – 10 000000 гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами відповідно до кон'юнктури ринку - не вище 28 % річних; період, на який здійснюється запозичення - до 4 років 6 місяців, але не менше 4 років, з строком погашення основної суми боргу - не пізніше 30 грудня 2013 року.
Івано-Франківська міська рада	надання гарантій по кредиту	15.07.2009	11 700 000 євро	В разі настання гарантійного випадку Івано-Франківська міська рада гарантує відшкодування ЄБРР 11 700 000 євро по кредиту длядержавного міського підприємства "Івано-Франківськтеплокомуненерго", на період до 10 років,відсоткова ставка за користування залученими коштами складається з двох частин: а) базис відсоткової ставки, що розраховується на основі Міжбанківської ставки Євро зони (Euribor); б) маржа 5,5% річних.
Львівська міська рада	надання гарантій по кредиту	15.07.2009	12 000 000 євро 26 000 000 євро	В разі настання гарантійного випадку Львівська міська рада гарантує відшкодування ЄБРР 12 000 000 євро по кредиту для комунального підприємства"Львівелектротранс", на період до 10 років, відсоткова ставка за користування залученими коштами складається з двох частин: а) базис відсоткової ставки, що розраховується на основі Міжбанківської ставки Євро зони (Euribor); б) маржа 5,5% річних. В разі настання гарантійного випадку Львівська міська рада гарантує відшкодування ЄБРР 26 000 000 євро по кредиту для Львівського комунального автотранспортного підприємства №1339, на період до 10 років, відсоткова ставка за користування залученими коштами складається з двох частин: а) базис відсоткової ставки, що розраховується на основі Міжбанківської ставки Євро зони (Euribor); б) маржа 5,5% річних.
Сумська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	03.08.2009	50 000 000 грн.	ПЛАН - розмір запозичення (основна сума боргу) – 50 000000 гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами відповідно до кон'юнктури ринку капіталу, але не вище 17 % річних; період, на який здійснюється запозичення – 5 років.
Дніпропетровська міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	13.08.2009	50 000 000 грн.	ПЛАН - розмір запозичення (основна сума боргу) – 50 000000 гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами відповідно до кон'юнктури ринку капіталу, але не вище 18 % річних; період, на який здійснюється запозичення – 3 років.
Донецька міська рада	випуск облігацій внутрішньої місцевої позики	13.08.2009	60 000 000 грн.	13.10.2009 було здійснено випуск облігацій внутрішньої місцевої позики розмір запозичення (основна сума боргу) – 60 000 000 гривень; відсоткова ставка за користування залученими коштами відповідно до кон'юнктури ринку капіталу, але не вище 25 % річних; період, на який здійснюється запозичення – 5 років.
Ковельська міська рада	кредит	29.09.2009	1 300 000 грн.	План - розмір запозичення (основна сума боргу) – 1 300 000,00 грн.; відсоткова ставка за користування залученими коштами не повинна перевищувати 28 % річних; період, на який здійснюються запозичення – до 4 років 4 місяців; строк погашення основної суми боргу – не пізніше 30 грудня 2013 року; сплата відсотків за користування залученими коштами здійснюється щомісячними платежами у строки та згідно з умовами, які встановлені відповідними угодами.

Смілянська міська рада	кредит	29.09.2009	1 500 000 грн.	ПЛАН - розмір запозичення (основна сума боргу) – 1 500 000,00 грн.; відсоткова ставка за користування залученими коштами не повинна перевищувати 26 % річних; період, на який здійснюються запозичення – 3 роки; строк погашення основної суми боргу – не пізніше 30 грудня 2012 року; сплата відсотків за користування залученими коштами здійснюється щомісячними платежами у строки та згідно з умовами, які встановлені відповідними договорами.
Енергодарська міська рада	надання гарантій по кредиту	23.10.2009	8 000 000 євро	В разі настання гарантійного випадку Енергодарська міська рада гарантує відшкодування ЄБРР 8 000 000 євро. По кредиту для комунального підприємства "Виробничий комбінат "Тепло-водоканал", на період до 10 років, під ставку Euribor + маржа від 4,5 до 6,0% річних.
Вінницька міська рада	реструктуризація	04.12.2009	4 000 000 грн.	Реструктуризація боргового зобов'язання Вінницької міської ради по облігаціях внутрішньої місцевої позики серії D випуску 2007 року в сумі 4 000 000гривень здійснюється за згодою ПАТ "Альфа-Банк", як власника облігацій внутрішньої місцевої позики Вінницької міської ради серії D, випуск яких зареєстровано у Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку 17 липня 2007 року за № 2/1-І-2007, з датою погашення 30 грудня 2009 року на наступних умовах: період, на який здійснюється реструктуризація серії D – 1 рік 4 місяці зі строком погашення не пізніше 29.04.2011, у наступному порядку: у період з лютого 2010 року по грудень 2010 року (включно) та з лютого 2011 року по березень 2011 року (включно) – по 300 000,00 грн. щомісячно; у квітні 2011 року – 100 000,00 грн.; відсоткова ставка відповідно до кон'юктури кредитного ринку, але не більше 28% річних.

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік»

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: http://bank.gov.ua), ДКЦПФР (режим доступу: http://www.ssmsc.gov.ua/), Міністерства фінансів (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/)
За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтесь до офіційного сайту НРА «Рюрік» (http://rurik.com.ua) або за телефоном (044) 383-04-76.
НРА «Рюрік» надає Вам право копіювати документи, надруковані або опубліковані на офіційному сайті тільки для некомерційного використання в межах Вашої організації виключно за умови посилання на НРА «Рюрік», як джерело інформації. Користуючись цим правом, Ви погоджуєтеся, що дія визначених тут авторських і суміжних прав поширюється на будь-яку зроблену в такий спосіб копію цих документів. Кожен опублікований НРА «Рюрік» документ може містити також й інші положення про охорону прав власності й авторських прав щодо цього документа. Крім вищезазначеного, ніщо з наведеного тут не може означати передачі будь-кому будь-яким чином будь-яких авторських чи суміжних прав НРА «Рюрік» або третій стороні. Будь-який продукт, процес або технологія, зазначена в цьому документі, може бути об'єктом інших прав інтелектуальної власності НРА «Рюрік» і може не бути ліцензованою.
Ця публікація надається за принципом «як є», без жодних гарантій, прямих або непрямих включно, але не обмежуючись непрямими гарантіями її товарної цінності, придатності для певних цілей або відсутності порушення авторських прав.
Будь-яка публікація НРА «Рюрік» може містити неточності й помилки. У публікації можуть вноситися зміни, які відображаються в наступних виданнях цих публікацій. НРА «Рюрік» може в будь-який момент без попереднього повідомлення вносити покращення та зміни в описану в цих публікаціях інформацію.
Якщо особа, що ознайомилася зі змістом опублікованого документа НРА «Рюрік» надсилає електронною поштою чи будь-яким іншим способом питання, коментарі, припущення й т. ін. щодо змісту документа НРА «Рюрік», вони вважаються не конфіденційними й НРА «Рюрік» не несе стосовно цієї інформації жодних зобов'язань і має право вільно використовувати, відтворювати, поширювати таку інформацію без будь-яких обмежень.
Далі, НРА «Рюрік» має право вільно використовувати отримані таким чином ідеї, ноу-хау й технології в будь-яких цілях включно, але не обмежуючись розробкою, виробництвом і маркетингом продуктів і послуг, де використовуються ці ідеї.
Всі права захищені. НРА «Рюрік» не несе відповідальності за статистичні дані, взяті з офіційних сайтів державних органів України або інших юридичних осіб.

НРА «РЮРІК»
04053 Україна, м. Київ, вул. Артема 52а
+38 (044) 383 0476, +38 (044) 484 0053
e-mail: info@rurik.com.ua
www: rurik.com.ua